

ISSN 1335-664X

**OBČASNÍK
KNIHOVNÍKOV
BRATISLAVSKÉHO
KRAJA**

2/2004

**OBČASNÍK KNIHOVNÍKOV
BRATISLAVSKÉHO KRAJA 2/04**

**(bulletin Krajskej pobočky
Spolku slovenských knihovníkov
Bratislavského kraja)**

VYDAVATEL,

TLAČ A REDAKCIA

Knižnica Ružinov

Tomášikova 25

821 01 Bratislava

Tel: 02/44 45 47 04

Fax: 02/44 45 60 36

E-mail:

kniznica@kniznica-ruzinov.biz

PhDr. M. Žuffová

Mgr. K. Marušiaková

Mgr. P. Kuzma

MIESTO

A ROK VYDANIA

Bratislava 2004

(ako 2. číslo v roku 2004,

celkove 9.)

ZODPOVEDNÝ

REDAKTOR

PhDr. Darina Horáková

TYP PÍSMO

Helium CE

NÁKLAD

200 výtlačkov

VÝKONNÝ REDAKTOR

(aj DTP)

Mgr. Peter Kuzma

REDAKČNÁ

UZÁVIERKA

31. 10. 2004

REDAKČNÁ RADA

PhDr. E. Segešová

(predseda)

PhDr. D. Horáková

KNIŽNICA RUŽINOV BRATISLAVA

ISSN 1335-664X

**OBČASNÍK
KNIHOVNÍKOV
BRATISLAVSKÉHO
KRAJA**

**Zaplatil si už členské na rok
2004?**

Ročník 5

Rok 2004

Číslo 2

O B S A H

1. Úvod (5)

2. Ľubica Segešová: Prehľad činnosti Krajskej pobočky SSK Bratislavského kraja (7)

3. Judita Kopáčiková: Súčasný stav a perspektívy siete technických knižníc a informačných stredísk na Slovensku (11)

4. Ľudmila Bokníková: Interpersonálna komunikácia knihovníka so zrakovo postihnutými používateľmi (18)

5. Dagmar Kleinová: Spoločnosť priateľov Univerzitetnej knižnice v Bratislave (26)

6. Občasník spovedá...

(tentokrát Juditu Kopáčikovou, novú riaditeľku Staromestskej knižnice v Bratislave) (29)

7. Zlatica Pytlková: 10. medzinárodný knižný veľtrh Svet knihy Praha (34)

8. Blahoželáme jubilantom (35)

9. Milan Gonda: Dobrej veci sa darí (36)

10. Nová súťaž pre knižnice (39)

11. Ulice Bratislavy pre všetkých (42)

Autori príspevkov

PhDr. Ľubica Segešová
(CVTI SR)

PhDr. Ľudmila Bokníková
(Mestská knižnica v Bratislave)

PhDr. Judita Kopáčiková
(Staromestská knižnica v Bratislave)

PhDr. Dagmar Kleinová
(Univerzitná knižnica v Bratislave)

Mgr. Zlatica Pytlková
(Univerzitná knižnica v Bratislave)

PhDr. Milan Gonda
(Oravská knižnica v Dolnom Kubíne)

Úvod

Okrem jesenných listov, ktoré občas, keď na to príde, poprekladám a poprehňam (mám rád listy) v našej knižničnej záhrade, na ktorú sme hrdí a pyšní, lebo nám filtruje vzduch a vyrába kyslík (čo je dôležité, lebo pracujeme s knihami a produkujeme prach), mám, milí čitatelia Občasnika, rád aj prácu s Vašimi listami, námetmi, pripomienkami, príspevkami... Táto činnosť je veľmi príjemná, lebo ma príliš neunaví, nevyčerpá, a teda môžem s veľkou chuťou vziať do ruky redaktorské pero a realizovať sa. Je to celkom zaujímavé, pripravovať dvakrát do roka Občasník knihovníkov Bratislavského kraja pre seba a užšiu skupinku spriaznených duší. Už dopredu viem, čo napíšem, a čo si na to odpoviem v ďalšom čísle. Samozrejme, bez pomoci členov výboru krajskej pobočky, ktorí sa snažia statočne zabezpečovať príspevky z okruhu svojej pôsobnosti, by sa číslo nedalo pripraviť vôbec. Je to možné, že by takmer dvesto členov krajskej pobočky nemalo nič zaujímavé na uverejnenie, či už v mene svojom, alebo v mene svojich inštitúcií (?), kladiem si otázku. Skúste na to ísť napríklad takto: **Aspoň jedenkrát za rok napíšem niečo zaujímavé (jednu, dve stránky) o mojej (našej) práci, o inštitúcii, v ktorej pracujem, alebo o niečom, čo s tým priamo, či nepriamo súvisí.** Uvidíte, že to ide!

Po vykonaní jednej z obvyklých prechádzok po internete (knižničný portál) ma pochytila ťažoba. Preniesla sa na mňa z mílkvych stránok našej krajskej pobočky. Akosi sme popri všetkom tom zabudli... Zahanbene a s malou dušičkou otváram stránky ostatných krajov. Ako využili poskytnutý priestor na prezentáciu svojho duchovného a

personálneho potenciálu? Prázdnota je balzamom na moju ustráchanosť. Jedine Košický kraj statočne využil svoj priestor, ostatní nič. Dokonca Trnavský kraj nefiguruje ani v ponuke. Vari zanikla krajská pobočka v Trnave? Čo sa týka Bratislavského kraja, pokúsime sa odstrániť tento nedostatok a odpovedať tak na košický smeč. Máme tiež svoje tromfy. Len upozorňujem, že napríklad všetky Občasníky nehládajte na stránkach SSK, ale nájdete ich na internetovej stránke Knížnice Ružinov

www.kniznica-ruzinov.biz

lebo je zbytočné, aby zaberali miesto aj na portáli – tam bude len odkaz na Knížnicu Ružinov. Z portálu sme si však požičali oznam o vyhlásení súťaže TOP WebLib 2004, ktorý si môžete podrobne preštudovať na ďalších stránkach v tomto čísle.

**Srdečná vďaka
všetkým za príspevky a informácie!
Nikdy Vám to nezabudneme,
že ste priložili ruky k dielu
a bez nároku na honorár!**

Z histórie...

Dubica Segešová

Prehľad činnosti Krajskej pobočky SSK Bratislavského kraja

Druhé zasadnutie výboru KP SSK BK v roku 2004 sa konalo dňa 16. júna v Mestskej knižnici v Bratislave v milých priestoroch úseku pre mládež - študovni na Kapucínskej ulici 3. Okrem jedného prizývaného v tom čase dovolenkujúceho a jednej ospravedlnenej členky výboru bola účasť príkladná.

Program pripravila i viedla predsedníčka KP SSK BK PhDr. Darina Horáková. Na úvod obdarovala zúčastnených prinesenými igelitovými taškami, v ktorých sa v rámci permanentnej úspory poštovného skrývali nové čísla Občasníka KP SSK BK č. 1/2004 pre členov z knižníc zastúpených členmi výboru - určené na konečné doručenie.

Potom PhDr. Horáková v rámci **Kontroly plnenia uznesení**, týkajúcich sa platenia členských príspevkov, prípravy 5. ročníka Týždňa slovenských knižníc (22. - 28. 3. 2004) a prípravy seminára "Knižničné služby pre zrakovo postihnutých používateľov", ktorý pobočka pripravila v spolupráci s MsK v Bratislave, skonštatovala, že sa splnili. Výnimku predstavovalo len dodanie niektorých príspevkov do 1. čísla Občasníka KP SSK BK, ktoré oslovení autori i napriek niekoľkým urgenciám redakcii bulletinu nedodali. Bulletin tak vznikol takmer výhradne z príspevkov členov výboru KP s výnimkou príspevku Doc. PhDr. Eugena Meššu, venovaného jubileu PhDr. Milana Gondu. Keďže nie je zámerom členov výboru KP vydávať si iba svoj bulletin, prosíme opäť všetkých členov o aktívnejší prístup k jeho tvorbe. Príspevky zasielajte kedykoľvek, najlepšie e-mailom, ale aj faxom, prípadne v klasickej písomnej podobe na adresu redakcie uvedenú na rube obálky. Vopred sa na ne tešíme.

Pri **Vyhodnotení činnosti KP SSK BK za 1. polrok 2004** PhDr. Horáková uviedla, že sa uskutočnilo niekoľko podujatí, ktoré boli dobre pripravené, a preto mali aj slušnú úroveň i primeranú návštevnosť. Ako prvé sa 7. apríla 2004 uskutočnilo v reprezentačných priestoroch Mestskej knižnice v Bratislave stretnutie knihovníčok s pani Editou Šipeky, ktorá im predstavila svoju Vysokú školu chudnutia. Ešte v ten istý mesiac sa stretli záujemcovia o

náročné témy opäť na pôde Mestskej knižnice v Bratislave, tentokrát v priestoroch študovne odbornej literatúry, aby pokračovali v cykle prednášok Mgr. Magdalény Juričkovej na tému Numerológia z pohľadu Feng shuej. V ďalšom mesiaci, 19. mája 2004 sa opäť v Mestskej knižnici v Bratislave a znova v študovni odbornej literatúry, ktorej priestory nám jej vedúca mimo bežnej prevádzky obetavo sprístupňuje, uskutočnil už spomínaný seminár "Knižničné služby pre zrakovo postihnutých používateľov". Jeho otvorenie bolo využité na odovzdanie knižného daru v hodnote vyše 100 000,- Sk zástupcom Regionálneho riaditeľstva Slovenskej sporiteľne, a. s. riaditeľke Mestskej knižnice v Bratislave (podrobný priebeh seminára prináša rovnomenný príspevok Ľubice Segešovej v 1. čísle Občasníka KP SSK BK, s. 25 - 29).

Bodka za TSK 2004, tak predstavila predsedníčka KP SSK BK tretí bod zasadnutia. Do 5. ročníka Týždňa slovenských knižníc (TSK), konaného v dňoch 22. - 28. marca 2004 sa naša pobočka zapojila dvomi ťažiskovými podujatiami, tak, ako sa výbor KP dohodol na zasadnutí predchádzajúcom TSK, vzhľadom na kapacitu priestorov i ľudský potenciál, roztrieštené na náročnú prípravu podujatí vo vlastných knižniciach. V rámci SSK sa podieľala na slávnostnej prezentácii Infolibu - portálu pre knižničnú teóriu a prax 25. marca 2004 v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici, ktorá oficiálne uviedla portál do prevádzky. Portál bol nominovaný na cenu Infora 2004 a táto cena mu o dva mesiace neskôr - 26. mája 2004 - na záver konania Infora v Prahe aj bola udelená. 26. marca 2004 po hrozivo studenom, upršanom a veternom dni sa v Ústrednej knižnici Knižnice Ružinov v Bratislave na Miletičovej ulici konala čarodejná Rozprávková noc v knižnici pre deti. Kto má záujem, dočíta sa o nej v 1. čísle Občasníka KP SSK BK na strane 32.

Aj keď podujatia pripravené KP SSK BK boli iba dve, mali vynikajúcu úroveň a patričnú odozvu v tlači aj v ostatných médiách.

Poslednú bodku k zhodnoteniu TSK urobila PhDr. Horáková upozomením na syntetický článok o celom priebehu a výpočte podujatí konaných v danom týždni na Slovensku z pera Mgr. Kataríny Šušoliarovej "5. ročník Týždňa slovenských knižníc", ktorý v č. 2/2004 na stranách 5-10 uverejnil Bulletin Slovenskej asociácie knižníc.

Vzhľadom na to, že v poslednom čase sa dožilo významných životných jubileí niekoľko knižníckych osobností, ktoré náš bulletin opomenul, navrhla predsedníčka KP SSK BK PhDr. Horáková **sledovanie životných jubileí v rámci SSK Bratislavského kraja**. Výbor toto uznesenie odsúhlasil a jeho členovia sa zaviazali, že, ako zástupcovia knižníc vo výbore, budú sledovať životné jubileá vo svojich knižniciach a pripraví do krajskej spolkovej tlače krátke medailóny jubilantov.

V rámci **Rôzneho** odznelo:

- informácia PhDr. Faklovej o výbornej reprezentácii a ocenení nášho portálu na Infore 2004 v Prahe, ČR;

- návrh PhDr. Žuffovej uskutočniť v rámci 6. ročníka Týždňa slovenských knižníc v roku 2005 opätovnú zbierku kníh pre družobnú knižnicu Slovákov v Našiciach v Chorvátsku;

- otázka p. Folrichovej z Malokarpatskej knižnice v Pezinku, či by Spolok slovenských knihovníkov nemohol uskutočniť tematický zájazd slovenských knihovníkov do Moravskej zemské knihovny v Brne - predsedníčka KP bude tento záujem tlmočiť výboru SSK, nakoľko KP SSK BK sama by zo svojich finančných prostriedkov knihovníkom nemohla preplatiť ani cestovné;

- informácia členiek výboru KP SSK BK - PhDr. Faklovej, Mgr. Kurillovej a A. Lieskovskej o prebiehajúcej alebo pripravovanej renovácii priestorov svojich knižníc, po ktorých by do nich radi pozvali svojich kolegov z výboru. Prvá obhliadka spojená so zasadnutím výboru by sa mala konať v Mestskej knižnici v Senci na pozvanie jej vedúcej p. Lieskovskej v septembri 2004. Členovia výboru súhlasili, že sa bude konať ako výjazdne zasadnutie a tematický deň v knižnici, pričom cestovné si uhradia sami; v roku 2005 sa plánujú uskutočniť zasadnutia v renovovanej Slovenskej pedagogickej knižnici v Bratislave a v knižnici Slovenského filmového ústavu v Bratislave;

- informácia predsedníčky KP, ktorou tlmočila text výzvy Spolku slovenských knihovníkov na účasť zástupcu slovenských verejných knižníc na Rakúskom knižníckom kongrese 2004 a valnom zhromaždení Rakúskeho knižníckeho spolku v Salzburgu v termíne od 23. - 25. júna 2004;

- 3 návrhy do obsahovej náplne Občasníka KP BK č. 2/2004:

1. uverejniť v plnom znení príspevok PhDr. Ľudmily Bokníkovej z Mestskej knižnice v Bratislave zo seminára "Knižničné služby pre zrakovo postihnutých používateľov";
2. uverejniť, ak sa podarí získať, aspoň upravenú časť prednášky PhDr. Judyty Kopáčikovej, prednesenú na Infore 2004 v Prahe;
3. s tou istou autorkou, od 1. apríla 2004 ako s novou riaditeľkou Staromestskej knižnice v Bratislave, urobiť a uverejniť rozhovor o jej knižnično-informačných zámeroch v smerovaní knižnice na najbližšie obdobie.

Súčasťou rokovania výboru bolo i chutné občerstvenie, ktoré pre členov výboru KP pripravili PhDr. Faklová a PhDr. Kořínková ako hostiteľka. Zasadnutie výboru ukončila s poďakovaním za prácu v 1. polroku a zaželáním pekného leta a dovoľeniek predsedníčka KP SSK BK PhDr. Darina Horáková. Celkom na záver pozvala všetkých na neďalékové nádvorie

Zichyho paláca, kde v ten deň v rámci otvorenia Bratislavského kultúrneho leta Staromestská knižnica otvárala svoju Letnú čítareň a kaviareň.

Tretie zasadnutie výboru KP SSK BK za účasti 12 prítomných, iba 1 členka sa ospravedlnila, sa uskutočnilo v mierne posunutom jesennom termíne 20. októbra 2004 v Knižnici Ružinov v Bratislave na Tomášikovej ul. 25 v príjemne upravenej pracovni riaditeľky knižnice a zároveň aj predsedníčky KP SSK BK PhDr. Dariny Horákovej.

Kontrola plnenia uznesení ako zahrievací bod prebehla rýchlo, pretože na obdobie od júna po zasadnutie neboli plánované žiadne akcie, konanie podujatí rôzneho druhu sa plánuje na november a december 2004.

Na margo Etického kódexu knihovníka sa uskutočnila pred konaním celoslovenského seminára na tému „Humanizácia knižníc“, ktorý usporiadala Slovenská národná knižnica v Martine v dňoch 28. – 29. 9. 2004, pestrá diskusia. Knižnice posielali elektronicky svoje postoje a pripomienky k návrhu z dielne SNK jej riaditeľovi. Diskusia pokračovala aj na seminári a koncom septembra bola ukončená konštatovaním, že v roku 2005 sa ku kódexu vyjadria ešte stavovské organizácie knihovníkov – SSK a SAK, ktoré by mali spracovať slovenskú verziu Etického kódexu knihovníka. Predsedníčka KP SSK BK informovala členov výboru o niektorých názoroch a postojoch k navrhovanému zneniu kódexu, najmä čo sa týkalo rozsahu, porovnania s českým kódexom, terminológiou, definovaním pojmov a pod. Jej informáciu doplnili informáciami z debát v odborných kruhoch PhDr. Kleinová z Univerzity knižnice v Bratislave a PhDr. Faklová z odbornej knižnice Slovenského centra dizajnu v Bratislave.

Podujatia KP SSK BK v 2. polroku 2004 sa uskutočnia v novembri a decembri. 24. novembra 2004 sa koná v Mestskej knižnici v Bratislave (MsK) prednáška Ing. Márie Deckerovej zo Slovenského národného strediska pre ľudské práva na tému „Možnosti spolupráce knižníc so Slovenským národným strediskom pre ľudské práva“. Súčasťou podujatia mala byť i krátka prezentácia z vydavateľstva Post Servis, s. r. o. s p. I. Pospíšilom. Vzhľadom na pripomienky členov výboru, že toto vydavateľstvo sa orientuje predovšetkým na vydávanie publikácií so scientisticou tematikou, sa výbor rozhodol prezentáciu neuskutočniť. Posledné stretnutie členov výboru s členskou základňou sa uskutoční 7. decembra 2004 v podobe výročnej členskej schôdze KP SSK BK, ktorá prebehne od 13,00 do 16,00 hodiny opäť v priestoroch MsK pod názvom „Mikuláš knihovníkom“.

Zapojenie KP SSK BK do súťaže o najlepšiu webovú stránku od 1. 12. 2004, vyhlásenej Sekciou pre informačnú vedu SSK sa uskutoční prostredníctvom novovytvorenej webovej stránky KP SSK BK, do ktorej textovú i grafickú časť s prezentáciami záberov z doterajších podujatí pobočky (výberom z päťročnej fotodokumentácie) pripravili Mgr. Peter

Kuzma a p. Eva Györgyová z Knižnice Ružinov. Pre úplnosť treba dodať, že v súťaži majú možnosť prezentovať svoju webovú stránku slovenské knižnice i všetkých 8 pobočiek Spolku slovenských knihovníkov. Žiadna z nich (okrem Košického kraja) však webovú stránku dosiaľ na internete nenaplnila, hoci predsedníčka SSK Ing. Sylvia Stasselová spracovaním webovej stránky SSK dala príklad a návod k tomu, ako stránky pobočiek vytvárať.

Anketa knihovník roka 2004 (len z bratislavského kraja) patrí už piaty rok ku koncoročným aktivitám pobočky. Anketové lístky s otázkami smerujúcimi k voľbe osobnosti roka za výrazný odborný alebo ľudský prínos v oblasti knihovníctva, ale najmä k výberu knihovníka roka v našom kraji, boli záujemcom k dispozícii už počas konania 12. ročníka Bibliotéky – medzinárodného knižného veľtrhu v Bratislave - ktorý sa tento rok konal mimoriadne v októbri, oproti predošlým rokom takmer s mesačným predstihom. Ďalšia distribúcia anketových lístkov bola zabezpečená prostredníctvom členov výboru do ich knižníc a ostatné boli členskej základni poslané poštou. Vyhlásenie výsledkov ankety sa slávnostne uskutoční na výročnej členskej schôdzi KP SSK BK dňa 7. 12. 2004.

V rámci **Rôzneho** odznelo:

- informácia PhDr. Faklovej o konaní medzinárodného kongresu ITAPA 2004 v dňoch 19. – 20. októbra na pôde Slovenska. Kongres bol zameraný na predstavenie možností využitia grantových projektov. V oblasti produktov s orientáciou na e. Government bolo na ňom udelené Čestné uznanie portálu pre knižničnú teóriu a prax InfoLib, a to v silnej konkurencii;
- informácia PhDr. Horákovej o konaní 12. Ročníka Bibliotéky v dňoch 20 – 24. 10. 2004 a o zmenách, týkajúcich sa skoršieho termínu konania ako zvyčajne, o zlúčení jej expozície s expozíciami ďalších viac-menej technicky zameraných výstav (okrem už tradičnej Pedagogiky, ktorá sa konala spolu s Bibliotékou už po 9. raz) o spolplatnení návštev na výstave;
- diskusia k príspevku Mgr. Andrei Doktorovej „Iba letné zamyslenie?“ v Bulletinu Slovenskej asociácie knižníc, 12, č. 3/2004, s. 3 – 5, v ktorom upozorňuje na chyby vo vyplňaní žiadostí o projekty, konkrétne 2.8 Knižničná činnosť v programe Ex Libris;
- pozvanie PhDr. Horákovej na prednášku prof. W. Ratzeka zo Stuttgartu, spojenú s diskusiou, v Goetheho inštitúte v Bratislave 21. 10. 2004 o 10,00 hodine na tému „Knižnice ako komunitné a multikultúrne centrá“;

- informácia výkonného redaktora Mgr. Petra Kuzmu k obsahu 2. čísla Občasníka knihovníkov Bratislavského kraja v roku 2004, ktoré je pred uzávierkou a vyjde v novembri. Bratislavským knihovníkom bude k dispozícii ako jeden z darčiekov členskej schôdze KP SSK BK jeden deň po Mikulášovi – 7. 12. 2004 a členskej základni bude rozoslaný poštou v klasickej podobe, elektronickú si bude možné pozrieť na webovej stránke Knížnice Ružinov. (www.kniznica-ruzinov.biz)

Priebeh celého zasadnutia sprevádzalo bohaté občerstvenie, ktoré pre svojich výborových hostí pripravila s vybraným vkusom príkladná hostiteľka PhDr. Darina Horáková.

Čo nás vôbec neteší...

Judita Kopáčiková

Súčasný stav a perspektívy siete technických knižníc a informačných stredísk na Slovensku

(časť príspevku „Informačná podpora podnikania a firemné informačné strediská na Slovensku, súčasný stav a perspektívy,“ ktorý odznel na medzinárodnej konferencii INFORUM 2004 v Prahe)

Firemným informačným strediskám, či technickým knižniciam sa najviac darilo najmä po roku 1970, kedy bola (ešte v bývalej ČSFR) informačná činnosť pre vedu, technický rozvoj a ich riadenie sústredená v informačných strediskách tvoriacich časť sústavy VTEI. Tvorili ju špecializované ústredné informačné inštitúcie (napr. UTZ) odvetvové, odborové a základné informačné strediská. Systém bol hierarchicky usporiadaný a fungoval najmä vďaka štátnemu financovaniu výskumných úloh v rámci plánov technického rozvoja. Z týchto prostriedkov sa financovala i činnosť stredísk VTEI. Väčšina firemných

informačných stredísk nedosiahla úroveň vzorového informačného strediska, existovali však pracoviská, predovšetkým OBIS a ODIS, ktoré sa k tomuto cieľu približovali.

Po roku 1989 došlo k postupnej transformácii podnikovej sféry a postupnej likvidácii celej sústavy VTEI. Nová štruktúra národného hospodárstva vyvolala rozpad vedecko-výskumnej základne, generálnych a podnikových riaditeľstiev, prestali existovať hierarchické väzby medzi organizáciami a následne i strediskami VTEI. Pre informačné strediská to boli roky výraznej recesie.

Nové ekonomické podmienky otvorili pred strediskami VTEI nový priestor, v ktorom sa snažili nájsť svoje miesto a prežiť. Tým, ktorým sa to podarilo, resp. aspoň začas darilo a darí, je dnes veľmi málo, väčšina z nich bola zrušená, resp. v lepšom prípade zakonzervovaná (termín sa používa v kontexte s nakladaním s technickým a kultúrnym dedičstvom zhromaždeným v knižničnom a informačnom fonde týchto pracovísk). Pre vysvetlenie: rozdiel je podľa mňa len v tom, že informačné bohatstvo nebolo úplne zlikvidované, ale je to už len krôčik k tomu. Zakonzervovanie považujem na jednej strane za alibizmus zo strany vedenia firiem (netreba dodržať literu zákona, ohlásiť príslušnému ministerstvu zrušenie knižnice a ponúknuť fond zo zákona určeným knižniciam), na druhej strane predsa len za záblesk jasného rozumu (možno som príliš veľký optimista). Fond sa nezničí a je tu aká-taká i keď len veľmi hmlistá a vzdialená nádej, že raz hádam môže dôjsť k obnoveniu aspoň základných činností firemnej knižnice či informačného strediska.

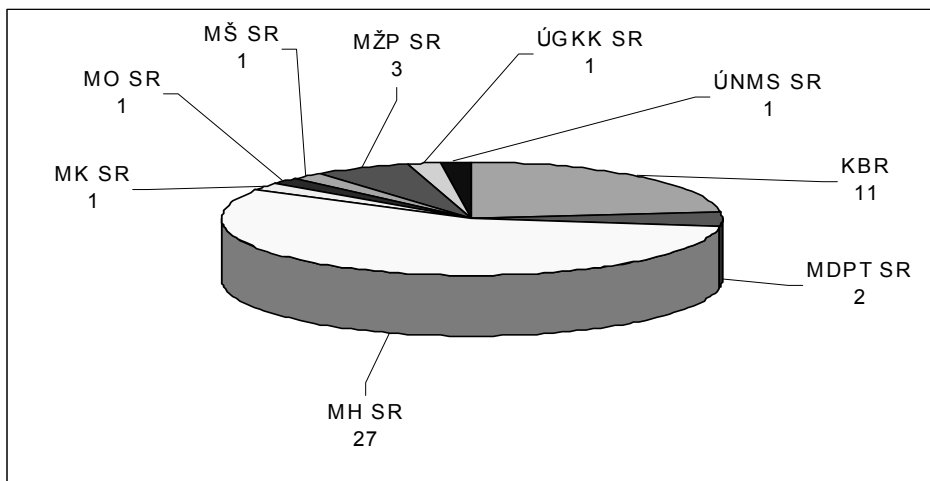
Aké sú dnes podmienky pre činnosť informačných pracovísk na Slovensku?

Z pomerne dobre fungujúcej sústavy VTEI zostalo len torzo. Z knižničného zákona (zákon č. 183/2000 Z.z.) vyplýva pre Centrum VTI SR povinnosť metodicky riadiť a štatisticky vyhodnocovať činnosť technických knižníc a informačných stredísk na Slovensku. Metodické riadenie má však len odporúčajúci, nie záväzný charakter. Pre technické knižnice a informačné strediská je preto i reakcia na každoročný prieskum o ich činnosti tiež nezáväzná, o čom svedčí i návratnosť dotazníkov, každoročne sa pohybuje do 40% - v roku 1998 bola návratnosť 38,6%, v roku 2003 len 24%. Výsledky analýzy, ktorú uvádzam sú preto len orientačné, ale i tak alarmujúce.

Na Slovensku sme v roku 1989 evidovali 336 informačných stredísk (firemných knižníc), v roku 1998 109 a v roku 2003 ich bolo 45. V rokoch 1998 -2003 bolo zrušených, resp. zakonzervovaných 101 technických knižníc (informačných stredísk). Neexistuje v podstate žiadny ochranný mechanizmus na ich zachovanie. Najčastejšie sú totiž súkromným majetkom firiem, organizácií, inštitúcií, súkromných spoločností. O ich zo zákona povinnej registrácii, či oznámení o zrušení na MK SR si dovoľím pochybovať.

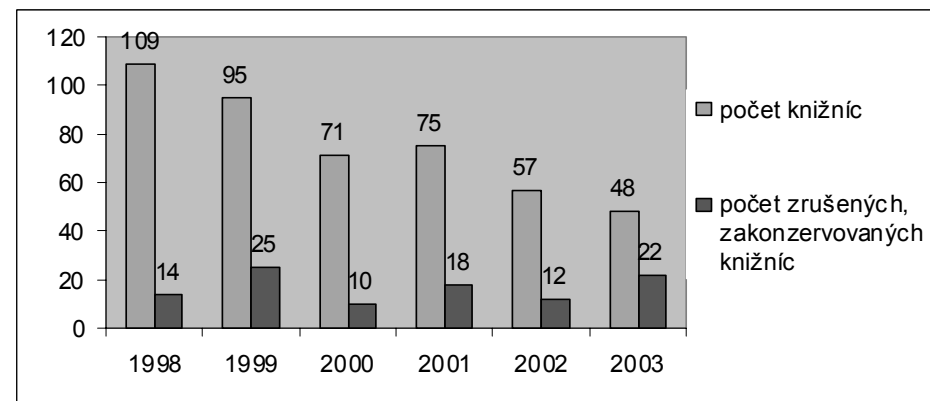
Zvyčajná prax je taká, že najskôr v rámci reštrukturalizácie, zefektívnenia činnosti a organizačných opatrení v rámci znižovania stavov zamestnancov, firmy najprv postupne prepustia odborných zamestnancov knižnice, informačného strediska, knižnica prestane poskytovať knižničné a informačné služby (nemá ich kto poskytovať) a nakoniec sa zlikviduje, v lepšom prípade zakonzervuje knižničný a informačný fond. A tak sa len nečinne prizierame, ako sa tieto informačné pracoviská likvidujú. Natíska sa historická paralela s neblahými rokmi rôznych diktatúr, či už cirkevných alebo svetských, kde sa knižné bohatstvo často likvidovalo na hranici. Napriek tomu, že máme prosperujúce firmy s kvalitnými programami rozvoja ľudských zdrojov, prijímajú sa etické kódexy, hovoríme o riadení znalostí, učiacej sa spoločnosti, skutočnosť, aspoň na Slovensku, je úplne iná. Na ilustráciu uvádzam analýzu činnosti technických knižníc a informačných stredísk za roky 1998 -2003 (grafy č. 1 - 9).

Graf č. 1 Počet TK/IS podľa rezortnej príslušnosti

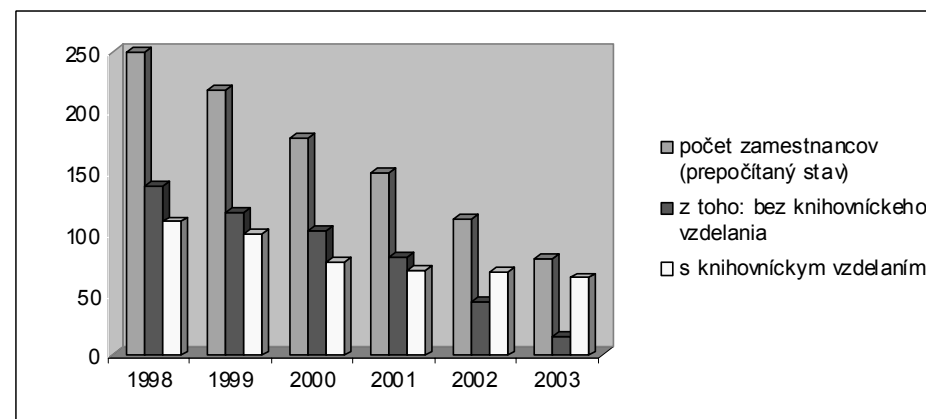

Vysvetlivky: ÚGKK SR - Úrad geodézie, kartografie a katastra SR
 ÚNMS SR - Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR
 KBR - knižnice bez rezortnej príslušnosti

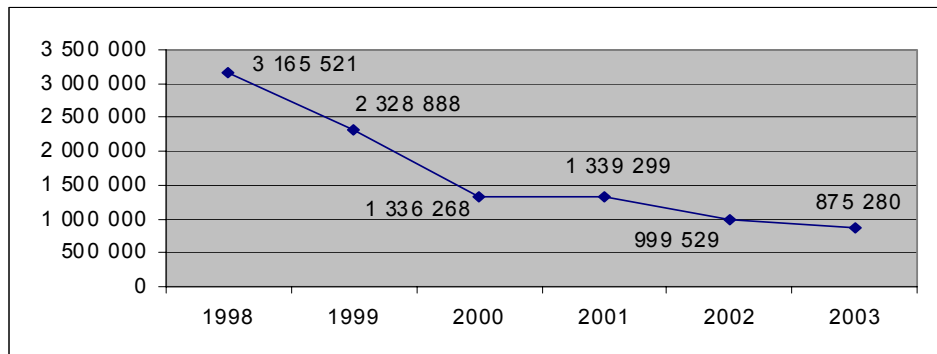
Graf. č. 2 Počet fungujúcich TK/IS v pomere k počtu zrušených a zakonzervovaných TK/IS

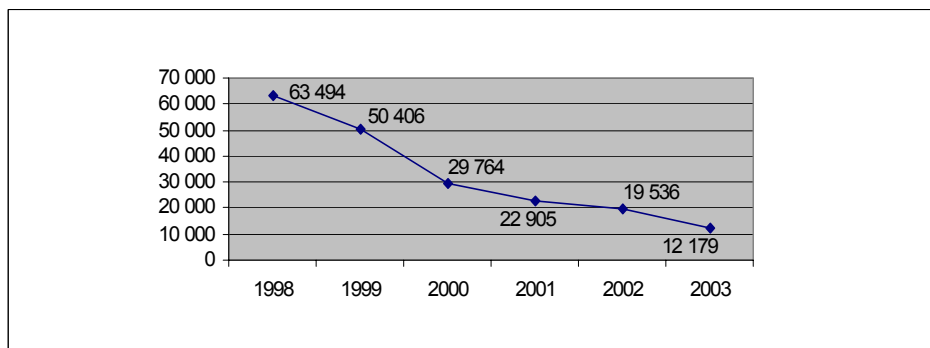
Graf. č. 3 Počet zamestnancov TK/IS (počet zamestnancov s neknihovníckym vzdelaním v pomere k počtu zamestnancov s knihovníckym vzdelaním)

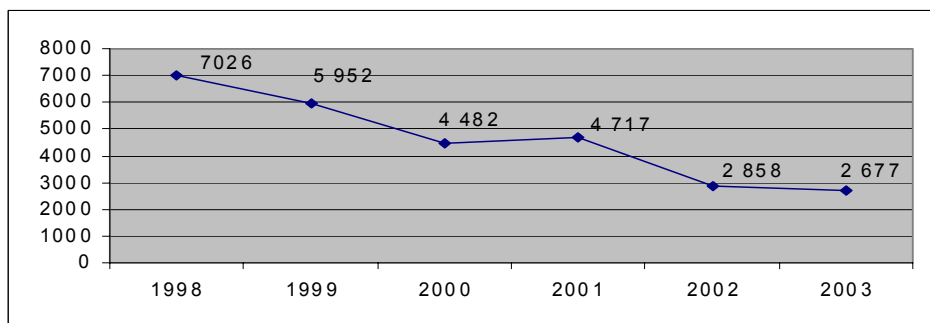
Graf. č. 4 Stav knižničného fondu v TK/IS

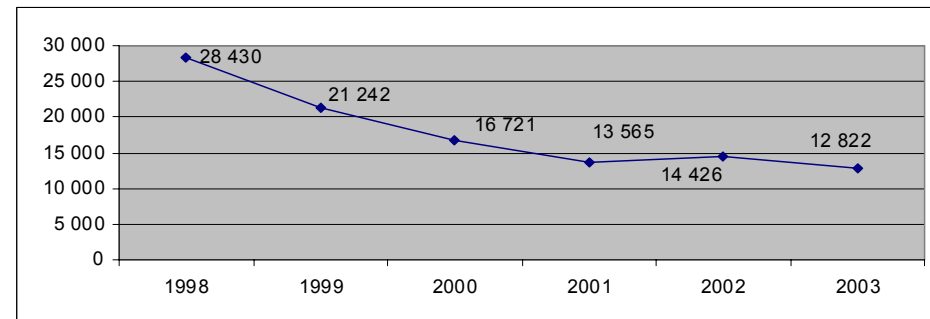
Graf. č. 5 Prírastok knižničného fondu v TK/IS

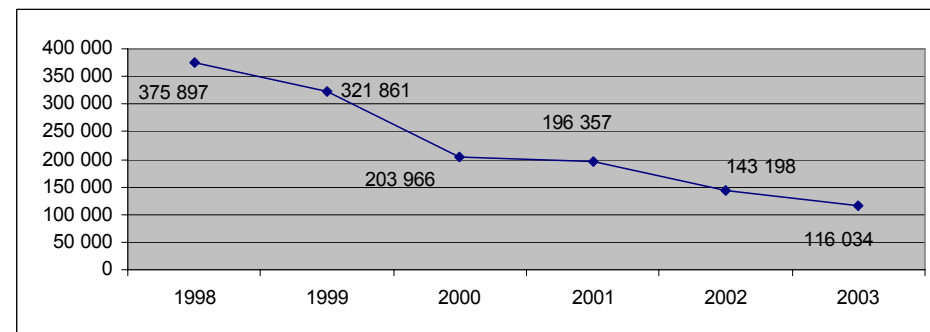
Graf. č. 6 Počet odoberaných titulov periodík v TK/IS

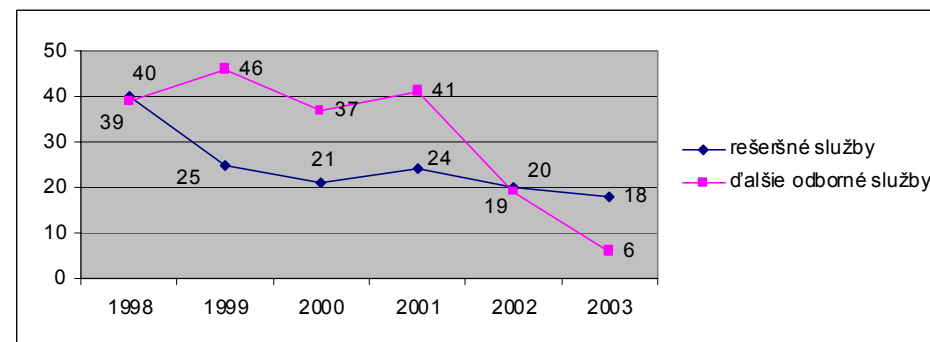
Graf. č. 7 Počet používateľov TK/IS

Graf. č. 8 Počet výpožičiek v TK/IS

Graf. č. 9 Počet TK/IS poskytujúcich rešeršné služby a iné odborné služby

Myslím, že tento stav netreba komentovať. Dovolím si snáď jednu poznámku: tie technické knižnice a informačné strediská, ktoré prežili, sú dobre technicky a technologicky vybavené a poskytujú kvalitné informačné služby napriek ich nedostatočnému personálnemu vybaveniu - napr. zo 48 evidovaných pracovísk je 38 počítačovo vybavených, 34 je pripojených na internet, 29 z nich používa automatizovaný knižnično-informačný systém, 18 z nich poskytuje rešeršné služby a 6 ďalšie odborné služby (expertné služby, prekladateľské služby,...). Priemerný počet zamestnancov na jednu technickú knižnicu, informačné stredisko bol v minulom roku 1,64 (v roku 1998 2,28).

Slovenská knižničná legislatíva sa firemných knižníc a informačných stredísk dotýka len okrajovo. V kategórii špeciálne knižnice (§11) sa spomínajú i technické knižnice, ale to je i jediná zmienka o nich. Spomínajú sa len ako súčasť knižničného systému SR, **pretože tieto sú spravidla pracoviskami neverejnými, poskytujúcimi informačné služby prevažne zamestnancom firmy (ide zväčša o súkromný sektor)**. Knižničný zákon upravuje len postavenie a poslanie knižníc, ktoré poskytujú knižnično-informačné služby verejnosti a sú financované zo štátnych prostriedkov alebo iných verejných zdrojov.

A tak sme svedkami, najmä v posledných rokoch, ich systematického ničenia a doslova devastácie kultúrneho a technického dedičstva. Domnievam sa, že štát by mal nejakým spôsobom ošetriť a zastrešiť svojou legislatívou najmä to, aby nedochádzalo k ich likvidácii.

V knižničnom zákone má zriaďovateľ knižnice voči ministerstvu kultúry len oznamovaciu povinnosť (§ 12, ods. b), ministerstvo nemá nerozhodovaciu právomoc, nemá povinnosť prevziať knižničný fond alebo aspoň zabezpečiť jeho presun a vhodné umiestnenie. Ešte som sa nestretla v praxi napr. s uložením pokuty, či iným sankcionovaním v prípade likvidácie knižnice bez oznámenia, či iným porušením zákona.

V našich podmienkach je jediným kritériom úspešnosti firmy čo najvyšší zisk. Z tohto pohľadu je informačná podpora podnikania firmy i už prevádzkovaním vlastnej firemnej technickej knižnice, i informačného strediska alebo využívaním externých informačných služieb na komerčnej báze pre firmu stratová záležitosť, pretože návratnosť investícií je dlhodobá. Je síce záležitosťou súkromnej podnikovej sféry do akej miery zabezpečí prístup k informáciám pre svojich zamestnancov a teda informačne podporí svoje aktivity, ale je záležitosťou vlády, aké vytvorí pre podniky a podnikanie v tejto oblasti podmienky.

Nie všade vo svete je však situácia podobná našej. Členské štáty Európskej únie vytvárajú v prospech prístupnosti a využívania informácií a znalostí pre potreby výskumu, vývoja a v prospech informačnej podpory podnikania prostredie, ktoré nespočíva len v prístupe na internet, ale najmä v budovaní verejných vedecko-informačných inštitúcií, ktoré zabezpečujú prístup k celosvetovým fondom vedecko-technickej literatúry tak tlačenej, ako i k elektronickým informačným zdrojom. Evidentná je snaha o zabezpečenie komplexných informačných služieb. Celá oblasť vedecko-technického rozvoja a teda i vedecko-technických informácií, technických knižníc a informačných stredísk, ako inštitucionálnej základne pre poskytovanie informácií a služieb tohto typu by sa mala stať preferovanou oblasťou nášho národného hospodárstva, tak ako sa to uvádza v materiáli Stratégia informatizácie spoločnosti v podmienkach SR. Kto by to mal garantovať? Vychádza mi to, po vzore krajín Európskej únie, na samostatný ústredný orgán, ktorý by vytváral priaznivé podmienky pre poskytovanie vedecko-informačných služieb, a nie ako doteraz okrajovo rôzne ministerstvá - kultúry, školstva, resp. dopravy, pôšt a telekomunikácií.

Hlásime sa k informačnej spoločnosti. Aby sme sa však mohli stať spoločnosťou múdrou, resp. racionálnou a dosiahnuť tak najvyšší stupeň vývoja informačnej spoločnosti (M. Bangemann), je potrebné zvládnuť postupný prechod od zberu a výmeny dát cez ich transformáciu na informácie a znalosti až po ich premenu na múdrosť.

Určenie stupňa vývoja informačnej spoločnosti v našich podmienkach ponechám na každom z vás.

Použitá literatúra:

1. Stratégia informatizácie spoločnosti v podmienkach SR. <http://www.rokovania.sk>
2. SEGEŠOVÁ, Ľubica. Prieskum stavu a činnosti technických knižníc a informačných stredísk na Slovensku za rok 2002. <http://www.cvtisr.sk/prieskum2002.htm>
3. SEGEŠOVÁ, Ľubica. Prieskum stavu a činnosti technických knižníc a informačných stredísk na Slovensku za rok 2001. In Z Centra VTI SR, 2002, č. 2, s. 3-10.
4. SEGEŠOVÁ, Ľubica. Prieskum stavu a činnosti technických knižníc a informačných stredísk na Slovensku za rok 2000. In Z Centra VTI SR, 2001, č. 2, s. 3-10.
5. SEGEŠOVÁ, Ľubica. Prieskum stavu a činnosti technických knižníc a informačných stredísk na Slovensku za rok 1999. In Bulletin CVTI SR, 2000, č. 2, s. 1-6.
6. SEGEŠOVÁ, Ľubica. Prieskum stavu a činnosti technických knižníc a informačných stredísk na Slovensku za rok 1998. In Bulletin CVTI SR, 1999, č. 2, s. 13-19.

**S prácou, ktorá je neľahká,
ale potrebná a chvályhodná
nás oboznamuje
vedúca úseku odbornej literatúry
a oddelenia
pre nevidiacich a slabozrakých**

Ľudmila Bokníková

Interpersonálna komunikácia knihovníka so zrakovo postihnutými používateľmi

**(Praktické skúsenosti oddelenia pre nevidiacich a slabozrakých
Mestskej knižnice v Bratislave.)**

V mojom príspevku by som Vám rada priblížila poznatky a praktické skúsenosti, ktoré sme nadobudli s mojou kolegyňou p. Topol'skou počas 13-ročného jestvovania oddelenia pre nevidiacich a slabozrakých. Nebudem sa venovať všetkým činnostiam. Zameriam sa na komunikáciu s používateľmi, pretože komunikáciu považujeme za jeden z najdôležitejších prvkov v ľudských vzťahoch všeobecne.

Schopnosť komunikovať s ostatnými, schopnosť porozumieť a interpretovať názory ovplyvňuje kvalitu života.

Rozlišujeme niekoľko druhov komunikácie.

- 1. Priama** - uskutočňuje sa v priamom interpersonálnom kontakte, tvárou v tvár.
- 2. Nepriama** - využíva určitý symbolický systém, je sprostredkovaná treťou osobou alebo komunikačnými prostriedkami.
- 3. Verbálna** - komunikácia sprostredkovaná slovami.

4. Neverbálna - realizuje sa prostredníctvom pohybov tela, gestami, mimikou, pohybmi očí, intonáciou a kadenciou hlasu, čuchovými vnemami, priestorovým odstupom, použitými artefaktami (odev, šperky, líčenie atď).

5. Fixovaná - umožňuje prenos a uchovávanie informácií v priestore a čase, napr. písomné záznamy, optický záznam.

6. Nefixovaná - bezprostredné informácie, napr. osobný či telefonický rozhovor.

Pri komunikácii sa informácie prenášajú komunikačnými kanálmi.

Pri komunikácii so zrakovo postihnutými absentuje zrakový kanál. Je známe, že pomocou zraku získava človek 70-80 % informácií o okolitom reálnom svete. Neznamená to však, že nevidiaci môže prijímať iba 20-30 % možných informácií. Zvyšné nepoškodené zmysly čiastočne zastupujú funkcie poškodeného analyzátora. Mnohí ľudia sa nazdávajú, že strata niektorého zo zmyslov vedie automaticky k zlepšeniu ostatných zmyslov. Žiaľ, nijaká automatická kompenzácia neexistuje. Lepšie výsledky sa dosiahnu len vytrvalým dlhodobým tréningom.

Knihovník, ktorý pracuje so zrakovo postihnutými osobami, musí byť oboznámený so špecifikami správania sa nevidiacich a s pravidlami komunikácie s touto kategóriou čitateľov. Pri kontakte s nevidiacimi musíme použiť verbálny pozdrav. Nestačí sa usmiať a kývnuť hlavou. Pokiaľ poznáme nevidiaceho po mene, oslovíme ho menom, aby vedel, že pozdrav patrí jemu. Vhodné je aj predstaviť sa. Tým, že sa nevidiaci často spoliehajú na sluch, majú dobrú sluchovú pamäť a dokážu identifikovať ľudské hlasy aj po dlhšom časovom odstupe. Nespoliehajme sa však na to a neprivádzajme nevidiaceho do zbytočným rozpakov. Pri nadväzovaní kontaktu s nevidiacim, ktorého meno nepoznáme, je vhodné jemne sa ho dotknúť. Komunikácia dotykmi, nazývaná Maptika, je pravdepodobne najjednoduchšou formou neverbálnej komunikácie. Dotyky môžu mať rôzne významy. Môžeme nimi vyjadriť pozitívne emócie ako podporu, ocenenie, náklonnosť. Dotykom môžeme ovládať alebo usmerňovať správanie druhého.

Pri komunikácii je dôležitá aj vokálna dimenzia reči. Podľa hlasového prejavu sa dá posúdiť emociálny stav hovoriaceho. Prízvuk, slovosled, rýchlosť, hlasitosť, rytmus reči, rôzne zvuky môžu zmeniť význam hovoreného. Pri rozhovore s nevidiacim sa vyjadrujeme jasne a priamo, bez akýchkoľvek podtextov. Nezabúdajme, že nevidiaci nevníma našu mimiku, gestá, ktoré bežne ľudskú reč sprevádzajú. Mlčanie je tiež formou komunikácie. Mlčaním vyjadrujeme emócie, napr. vzdor, ľahostajnosť alebo

rozhodnutie nespolupracovať. V inom prípade môže byť dôvodom mlčania osobná úzkosť, nesmelosť alebo pocit ohrozenia. Mlčať môžeme samozrejme tiež vtedy, keď nechceme alebo nemáme čo povedať, alebo nám nič nenapadá.

Načúvanie je tiež súčasťou komunikácie. Je to proces rovnocenný s rozprávaním. Pokiaľ by sme hodnotili význam jednotlivých zložiek komunikácie podľa dĺžky času, ktorý im venujeme, načúvanie by bolo tou najdôležitejšou. Výskumy dokazujú, že z celkového času komunikácie načúvanie zaberá 45 %, rozprávanie je na druhom mieste, zaberá 30 %. Efektívne načúvanie umožňuje získať poznatky, pomáha naväzovať a udržiavať vzťahy. Keď druhí vidia, že o nich prejavujete úprimný záujem, viac si vás obľúbia. Ľudia viac rešpektujú toho, ktorý ich počúva a rozumie im. Pomocou efektívneho načúvania môžeme pomáhať druhým. Počujeme viac, dokážeme viac pochopiť a lepšie im porozumieť. Pri načúvaní dekodujeme signály hovoriaceho. Znamená to, že chápeme nielen vyjadrené myšlienky, ale i emocionálny tón, ktorý ich sprevádza, napr. naliehavosť, radosť alebo smútok.

Aby bola komunikácia efektívna, musí medzi rozprávajúcim a načúvajúcim fungovať spätná väzba. Zamračenie alebo úsmev, nesúhlasný alebo odmietavý výraz, to všetko sú rôzne formy spätnej väzby. Na základe spätnej väzby spoznáva rozpráajúci, aký dojem robí jeho reč, či má v nej pokračovať alebo zmeniť obsah. Úsmevy, prikyvovanie, poznámky „rozumím a presne tak“ sú príklady pozitívnej spätnej väzby. Keď hovoriaci cíti priaznivý ohlas, môže svoje myšlienky a pocity ďalej rozvádzať. Samozrejme, počas komunikácie s nevidiacim kladieme pri spätnej väzbe dôraz na verbálny prejav.

V oddelení pre nevidiacich a slabozrakých obmedzujeme písomnú komunikáciu na minimum. Braillovým písmom sa nedokážeme dorozumievať. Používame iba latinku. Písomný styk s čitateľom používame v prípade pozvánok na knižničné akcie alebo pri vybavovaní upomienkovej agendy. Pokiaľ má čitateľ telefón, komunikujeme telefonicky. Niekedy je potrebné zverejniť prevádzkové oznamy alebo sprostredkovať informácie z Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska alebo z levočskej knižnice. Pokiaľ je optimálna veľkosť písma, môžu si slabozrakí čitatelia tieto informácie prečítať sami. Nespoliehame sa však na to a zároveň ich sprostredkujeme verbálne. Veľmi často prečítajú nevidiacim tieto informácie ich sprievodcovia.

Medzi laikmi panuje predstava, že slabozrakí potrebujú zväčšiť písmo na maximálnu možnú veľkosť. Nie je to však pravda. Úprava veľkosti písma je prísne individuálna. Práve nevhodná veľkosť písma môže byť príčinou ťažkostí pri čítaní

slabozrakých. Väčšine slabozrakých vyhovuje stredne veľké písmo, ktoré je väčšie ako bežná čiernotlač. Niektorí čitatelia používajú pri čítaní lupu. Ak je písmo príliš malé, nedá sa rozoznať tvar jednotlivých písmen. Ak je písmo príliš veľké, čitateľ obsiahne zrakom malý počet písmen a má problémy pri syntéze. Dôležitá je tiež vzdialenosť medzi písmenami. Ak je príliš malá, písmená mu splývajú do celku, nedokáže ich vnímať izolovane. Ak je príliš veľká, opäť sú problémy pri syntéze. Dôležitý je aj tvar písma. Atypický tvar, ozdobné písmo má príliš veľa alebo naopak málo znakov, podľa ktorých je možné písmená identifikovať. Ďalej nedostatočný kontrast písma a pozadia robí problémy. Tlač by mala byť hrubá a sýtočierna. Problémy spôsobuje aj nekvalitný papier. Na priesvitnom papieri presvítá tlač z opačnej strany a texty oboch strán splývajú, prípadne presvitajúce ilustrácie z opačnej strany zatienia text. Takisto lesklý, kriedový papier je nevhodný, lebo vytvára svetelné reflexy.

Úprava textov je veľmi dôležitá najmä vo výchovnovzdelávacom procese slabozrakých žiakov. Pokiaľ žiak text dobre nevidí, číta málo a nerád. Nedostatočne zvláda techniku čítania a to ovplyvňuje celkovú školskú úspešnosť a vzťah ku knihám.

V ďalšom sa chcem zaoberať špecifikami knižničnej práce s nevidiacimi a slabozrakými čitateľmi.

Práca s touto kategóriou čitateľov si vyžaduje znalosti komunikácie, individuálny prístup a väčší časový priestor pri vybavovaní ich požiadaviek.

Pri zápise čitateľov vyplní prihlášku knihovník. K zápisu je potrebné predložiť občiansky preukaz a doklad o zrakovom postihnutí, prípadne inom zdravotnom postihnutí, ktoré sťažuje riadne čítanie. Pri vyšších vekových kategóriách netrváme na predložení dokladu o zrakovom poškodení. Vieme, že zhoršovanie zraku prichádza s pribúdajúcimi rokmi. V osobnom rozhovore oboznámime čitateľa s výpožičným poriadkom a zisťujeme, aké má čitateľské záujmy a návyky. Zvláštnosťou je, že v oddelení pre nevidiacich nevyžadujeme podpis na prihláške, ani pri preberaní výpožičiek. Výpožičný proces je založený na vzájomnej dôvere. Počet výpožičiek zaevidujeme do čitateľského listu a čitateľského preukazu. Zápis vyjadříme aj verbálne a čitateľ sa môže hmatom presvedčiť, či to zodpovedá skutočnosti. Nevyžadovanie podpisu neznamena, že nevidiaci nevedia písať. Potreba písania vyplýva z každodenného života nevidiacich a je podmienená aj psychologicky. Schopnosť písať sa vyžaduje so vzrastaním integrácie zrakovu postihnutých, najmä pri začleňovaní do pracovného procesu. Dodá nevidiacemu sebavedomie a pocit hodnoty seba samého. Pokiaľ sa vyžaduje podpis, rieši sa to technicky tak, že sa položí ukazovák nevidiacej

osoby na miesto, kde sa má podpísať a povie mu: „Podpíšte sa vpravo od ukazováka“. Niektorí zrakovo postihnutí používajú šablónu, ktorú im priložíme na miesto, kam sa má podpísať.

Pri registrácii čitateľa rešpektujeme zákon o ochrane osobných údajov. V knižniciach nie je bežne zvykom zaujímať sa o zdravotný stav čitateľa. My sa však taktne zaujímate, aké zrakové poškodenie náš čitateľ má, aby sme vedeli, aké dokumenty mu môžeme ponúknuť, ako je odkázaný na cudziu pomoc. Mnohé vady zraku nie sú hneď nápadné. Nieкого prezradí biela palica, vodiaci pes, tmavé okuliare, neistý pohľad či chôdza, neurčitá orientácia v priestore. V mnohých prípadoch sa zrakovo postihnutí pohybujú tak suverénne, že nás ani nenapadne, že práve oni sú postihnutí. Tým viac, že do oddelenia prichádzajú aj rodinní príslušníci alebo terénni pracovníci.

Kategorizácia zrakovo postihnutých je nasledovná :

1. **Nevidiaci** – majú defekt očí, pri ktorom nevznikajú zrakové pocity.
2. **Prakticky nevidiaci** – skupina, ktorá je na hranici medzi slepotou a slabozrakosťou.
3. **Slabozrakí** – majú zníženú schopnosť zrakového vnímania. Prejavuje sa to predovšetkým znížením rýchlosti a presnosti zrakového vnímania, rýchlou únavou pri zrakovej práci.

Prakticky nevidiaci a slabozrakí majú vážne poškodený zrak. Ani napriek korekčným šošovkám nie sú schopní čítať písmo bežnej veľkosti. Majú však zvyšky zraku, ktoré sa dajú efektívne využiť.

4. **Binokulárne chybné osoby** – majú poruchu funkčnej rovnováhy a fyziologickej spolupráce pravého a ľavého oka, majú poruchu videnia oboma očami. Zaráďujeme sem škul'avosť a tupozrakosť. Táto vada sa dá za pomoci odborníkov odstrániť.

V knižničnej praxi nám stačí hrubé rozdelenie do dvoch skupín – nevidiaci a slabozrakí. Nie je vhodné informáciu čitateľa o stupni zrakového postihnutia nejako komentovať, tobož nie prejavovať ľútosť. Život nám prináša nemálo príkladov, že mnohí zdravotne postihnutí žijú oveľa plnohodnotnejším životom ako podaktorí zdraví jedinci.

Strata zraku alebo jeho vážne poškodenie zaiste ovplyvní život človeka.

Zrakovo postihnutí čitatelia majú na rozdiel od iných čitateľov špecifické potreby, vyplývajúce z nedostatku alebo deficitu zrakového orgánu.

Môže to vzbudiť dojem, že postihnutí ľudia majú nejaké mimoriadne, prioritné potreby, že vyžadujú niečo navyše. V skutočnosti postihnutí majú tie isté potreby ako ostatní ľudia. Rozdiel je len v tom, akým spôsobom môže jedinec tieto potreby uspokojovať. Zdravotne postihnutý človek potrebuje v individuálnej miere určitú pomoc, či kompenzáciu pri uspokojovaní samozrejmych ľudských potrieb. Nepriaznivé dôsledky možno zmierniť alebo prekonať výcvikom špeciálnych zručností, používaním pomôcok, poskytovaním služieb, odstránením bariér. Dôležitá je socializácia zrakovo postihnutých, aby sa adekvátne zaradili do spoločnosti, našli svoje sociálne postavenie.

Prístup k informáciám je základnou životnou a spoločenskou potrebou každého človeka. Nevidiaci a slabozrakí majú prístup k informáciám obmedzený, nakoľko väčšina informácií je prezentovaná vo vizuálnej forme. Táto skutočnosť vedie k závislosti zrakovo postihnutých osôb na pomoci vidiacich prakticky vo všetkých oblastiach života a bráni rozvoju ich schopností a účasti na živote spoločnosti na úrovni porovnateľnej s vidiacimi.

Znížiť informačný deficit a informačnú segregáciu zrakovo postihnutých osôb možno len sprístupňovaním informácií vo formách vyhovujúcich týmto osobám.

Základnými metódami a formami sprístupňovania informácií zrakovo postihnutým osobám sú :

- 0 tlač bodovým písmom
- 0 tlač zväčšeným písmom
- 0 reliéfná grafika
- 0 zvukový záznam
- 0 digitálny textový záznam
- 0 osobná predčitateľská služba
- 0 technické pomôcky posilňujúce zvyškové zrakové schopnosti alebo transformujúce informácie do hlasovej alebo hmatateľnej podoby.

V našom oddelení pre nevidiacich a slabozrakých ponúkame čitateľom predovšetkým zvukové knihy načítané na magnetofónových kazetách. V posledných rokoch sme rozšírili ponuku o CD platne a CD ROM-y. Máme aj časopisy vo zvukovej forme, braillovej tlači a tiež vo zväčšenej tlači.

Z technických pomôcok je v oddelení Pichtov písací stroj na bodové písmo, magnetofón so slúchadlami, televízna čítacia lupa VOYAGER, v načítavacom stredisku 2

stereofónne magnetofóny s mixážnym pultom a mikrofónmi. V oddelení je tiež počítač. Služi na služobné účely, na registráciu čitateľov a výpožičiek, na poskytovanie informácií o databáze.

Stále viac vystupuje potreba mať v oddelení počítač, ktorý by mohli používať zrakovo postihnutí čitatelia. Výpočtová technika v spojení s hlasovým a hmatovým výstupom, so zväčšeným zobrazovaním a optickým rozpoznávaním písma poskytuje nevidiacim a slabozrakým ľuďom slobodu a nezávislosť vo svete informácií. Otvára im nebyvalé možnosti vzdelávania a pracovného uplatnenia.

Teraz vám priblížim samotný výpožičný proces.

Keď vojde zrakovo postihnutý používateľ do knižnice, je žiadúce, aby sme jeho príchod hneď zaregistrovali, aj keď sa práve venujeme inému čitateľovi. Čitateľa pozdravíme, privítame, skrátka dáme mu najavo, že o ňom vieme. Pri rozhovore s nevidiacou osobou musíme sa otočiť tvárou k nej. Hoci nás nevidí, vníma nás sluchom. Ak príde do oddelenia nevidiaci so sprievodcom, nekomunikujeme s ním prostredníctvom sprievodcu, ale obraciame sa priamo na neho. Pokiaľ sa mu nemôžeme hneď venovať, povieme mu koľko je pred ním čitateľov a požiadame ho o trpezlivosť. Čitateľ, ktorý sa vie v oddelení orientovať, sa usadí do kresla sám. Pre nevidiaceho je vodiacom líniou behúň, ktorý vedie od výpožičného stola na druhý koniec miestnosti, ku kreslám. V ceste, kde pravidelne prechádza zrakovo postihnutý, nenechávame žiadne predmety. Ak čitateľ potrebuje pomoc pri usadení, ponúkneme mu lakeť a k miestu ho odvedieme. Sprievodca drží svoju ruku zohnutú v lakti a kráča pol kroka pred ním. Nikdy nemá sprievodca držať zrakovo postihnutého za lakeť a tlačiť ho pred sebou. Takto mu berie pocit istoty. Keď príde k sedadlu, položíme ruku nevidiaceho na operadlo sedadla a informujeme ho o aký druh nábytku ide napr. kreslo, stolička. Taktiež ho upozorníme, že pred kreslom sa nachádza stolík a prípadne povieme, čo je na ňom položené. Nepoužívame slová „tu a tam“ ani neukazujeme rukou či hlavou určitý smer.

Keď odložíme nevidiacemu kabát na vešiak, musíme mu ho pri odchode doniesť. Sám by ho nenašiel. Dobré je pri prvej návšteve oddelenia popísať čitateľovi prostredie, ktoré bude častejšie navštevovať. Mali sme prípad, keď nás čitateľka požiadala, aby sme ju aj povodili po miestnosti. Zaujímala sa, aký je tam nábytok, koľko je tam regálov, niektoré predmety ohmatávala, dokonca chcela popis obrazov.

Keď sa počas rozhovoru s nevidiacim potrebujeme vzdialiť, upozorníme ho na to, aby nerozprával sám pre seba. Keď sa vrátíme, takisto mu to dáme na vedomie, aby

mohol pokračovať v rozhovore. Vhodné je, aby sme ho informovali o akýchkoľvek mimoriadnych zmenách, napr. keď je kolegyňa chorá, každému čitateľovi oznámim, že je neprítomná a že ju zastupujem. Máme s kolegyňou podobný hlas, a tak čitateľ nemusí postrehnúť zmenu. V domnení, že hovorí s inou osobou, nadväzuje na rozhovor, ktorý s ňou viedol minule, alebo poskytuje informácie, ktoré sú určené inému. Mnohí vidiaci v rozhovore s nevidiacimi majú zábrany používať niektoré slová. Aj ja osobne pri prvých kontaktoch s nevidiacimi som nevedela, či môžem pozdraviť dovidenia. Zdalo sa mi divné hovoriť o čítaní zvukových kníh, keď sa tieto počúvajú. A dodnes si pamätám ako ma zaliala horúčava, keď som nevedela niečo nájsť a z úst mi vybehlo „čo som slepá?“. Pre nevidiaceho človeka znamenajú slová „vidieť, pozrieť sa“ to isté ako všimnúť si, dotknúť sa, ohmatať si. Slovo „slepý“ používajú ako všetky ostatné slová a dokonca vedia aj žartovať v súvislosti so svojim postihnutím. Niekedy máme zbytočné obavy a predsudky o nevidiacich ľuďoch a postrádame potom prirodzenosť v komunikácii s nimi.

Tak ako medzi vidiacimi, nájdu sa aj medzi nevidiacimi ľudia rôznych pováh, rôznych vlastností. Niektorí trpia menejcennosťou, iní sú psychicky vyrovnaní. Niektorí očakávajú pomoc, iní chcú byť samostatní, nezávislí. Je morálnou povinnosťou ponúknuť pomoc tým, ktorí to potrebujú, ale zároveň musíme rešpektovať ich slobodné rozhodnutie pomoc prijať alebo odmietnuť. Pri odmietnutí sa netreba urážať a neposkytnúť pomoc v iných prípadoch. Netreba však brať na seba úlohu „anjela strážneho“. To môže nevidiaceho obťažovať a znervózňovať. Občas treba čitateľovi pomôcť aj v intímnych záležitostiach, napr. odprevadiť ho na toaletu. Pri prvej návšteve toalety je potrebné poskytnúť informácie tiež o type splachovača, o umiestnení toaletného papiera, umývadla, mydla, uteráka či sušiča na ruky.

Pracovníčka oddelenia pre nevidiacich a slabozrakých nie je len knihovníčkou. Je pomocníčkou, radcom i dôverníkom. Vypočuje si čitateľské dojmy, uteší i povzbudí tých, ktorí to potrebujú. V takomto oddelení sa medzi čitateľom a personálom vytvára zvláštny vzťah. Dá sa povedať nadštandardný.

Stáva sa, že príde rodinný príslušník zrakovo postihnutého informovať sa o podmienkach zápisu do knižnice a pritom sa pošťauje, že ich blízky odkedy stratil zrak je zúfalý, nič ho nezaujíma a on hľadá možnosť ako ho prebrať k životu. Mnohí sa o špecializovanej knižnici dozvedeli iba náhodou. To nás mrzí, pretože propagáciou knižnice venujeme dosť veľkú pozornosť. Propagovali sme sa listami a letákmi na bratislavských očných ambulanciách a poliklinikách, v Domovoch dôchodcov

a prostredníctvom ÚNSS v jej základných organizáciách. Keď chceme, aby o nás ľudia vedeli, musíme sa zviditeľňovať. Informácie cez médiá pokladáme za dôležité, a preto z času na čas píšeme o našej činnosti, posielame pozvánky na naše akcie, zúčastňujeme sa tlačových besied, prípadne ich poriadame v knižnici napr. pri odovzdávaní grantu či sponzorských darov. Medializujeme darcu, čím mu aj takýmto spôsobom vyjadrujeme vďačnosť a zároveň sa dostávame do povedomia verejnosti. Zrejme pokiaľ človek nepotrebuje takúto špecializovanú službu, nevenuje podobným informáciám pozornosť. Dôležité je, aby sa správna informácia dostala k tomu, kto ju potrebuje v pravý čas.

Domnievame sa, že ten, kto prvý oznámi pacientovi správu o trvalom poškodení zraku, mal by aspoň stručne informovať o možnostiach kompenzácie a odporučiť ďalších odborníkov a to psychológa, sociálneho pracovníka organizácie Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska. Možno by tým u mnohých zmiemili pocit zúfalstva a beznádeje.

Pri zápise za člena ONS poskytujeme novým čitateľom aj informácie o aktivitách Únie. Jej poslaním je pomáhať zrakovo postihnutým prekonávať dôsledky ich postihnutia a obhajovať ich záujmy.

Individuálny prístup ku každému čitateľovi spočíva najmä v tom, že rešpektujeme jeho zrakové možnosti pri odporúčaní dokumentov. Trpezlivo zodpovedáme všetky otázky. Pokiaľ čitateľ nemá konkrétnu požiadavku, informujeme ho o zložení fondu. Odporúčame mu konkrétne autorov, vymenujeme ich diela, prečítame anotácie. Pokiaľ má čitateľ obľúbený žáner, informujeme ho, aké knihy sú v ňom zastúpené. Čítame pomaly a zreteľne. Rozhodnutie ponechávame na čitateľovi. Vyhýbame sa kritickým hodnoteniam. Nehovoríme „to je zlé, to si neberte“. Čitateľský vkus je rôzny. To, čo jeden pohaní, druhý môže pochváliť. Len v tom prípade, keď nás čitateľ požiada, aby sme rozhodli za neho, urobíme výber podľa vlastného uváženia. Niektoré požiadavky sú formulované veľmi nejasne, napr. „Dajte mi niečo pekné. Dajte mi niečo nové.“ Keď sa čitateľ rozhodne pre knihu, ktorá je momentálne vypožičaná, rezervujeme mu ju. Pokiaľ má čitateľ pochybnosti, či už knihu nemal požičanú, snažíme sa to z výpožičnej agendy zistiť. Veľmi často to zisťujeme, keď nevidiacemu čitateľovi zabezpečuje výpožičky iná osoba, ktorá nemá prehľad o tom, čo už mal požičané. Časté sú otázky, kto knihu načítal. Čitatelia majú svojich obľúbených spikrov a naopak k niektorým sú veľmi kritickí.

Keďže máme v oddelení voľný výber, niektorí slabozrakí čitatelia alebo nevidiaci s pomocou svojho sprievodcu si vyberajú knihy sami priamo z regálov. Pre uľahčenie výberu máme niektoré žánre označené rôznymi farebnými etiketami alebo veľkými písmenami. Takéto označenie uľahčuje orientáciu vo fonde nielen čitateľom, ale aj personálu. Nevidiacim čitateľom pomáhame aj tým, že české zvukové knihy, ktoré sú popísané iba latinkou, dodatočne označujeme braillovými nápismi. Samozrejme s pomocou dobrovoľníkov – našich čitateľov.

V oddelení robíme aj kolektívne podujatia, na ktorých čitatelia komunikujú medzi sebou i s hosťami akcie. Sú to literárno-hudobné pásma, besedy so spisovateľmi zvukových kníh, beseda so spikrom, právnikom, psychológom.

Celá činnosť verejných knižníc so zdravotne postihnutými občanmi pomáha odstraňovať nielen informačné, ale aj psychické bariéry na oboch stranách – na strane postihnutých i na strane zdravej verejnosti. Keď sa zdravotne postihnutý občan odhodlá prelomiť bariéru izolovanosti, keď sa psychicky vyrovná so svojím znevýhodnením a zbaví sa pocitu menejcennosti, keď chce byť samostatný a užitočný, urobí veľa pre spoločenskú integráciu.

Vlastná skúsenosť nás presvedčila, že bariéry medzi zdravými a postihnutými sa odstránia len vtedy, keď sa budeme lepšie poznať. Len vtedy sa vzájomne pochopíme a zblížime. Tento poznatok odovzdávame ďalej, aby sa zdraví a postihnutí naučili spolu žiť.

Použitá literatúra:

1. DE VITO, Joseph A.
Základy mezilidské komunikace.
Praha: Grada Publishing, 2001. – 420 s.
2. SME medzi vami. Stretnutie so zrakovo postihnutým človekom.
Bratislava: Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska, 2001. – 26 s.

(Príspevok bol prednesený na seminári „Knižničné služby pre zrakovo postihnutých čitateľov,“ dňa 19. mája 2004 v Mestskej knižnici v Bratislave.)

**Dobré a osožné veci
treba podporovať...**

Dagmar Kleinová

Spoločnosť priateľov Univerzitetnej knižnice v Bratislave

Koncom roka 2003 sa stretli priaznivci Univerzitetnej knižnice v Bratislave na ustanovujúcom zhromaždení Spoločnosti priateľov Univerzitetnej knižnice v Bratislave (SPUK). Spoločnosť je dobrovoľným, otvoreným, samostatným, nepolitickým a nezávislým občianskym združením, ktorého cieľom je vytvárať čo najpriaznivejšie podmienky na činnosť knižnice. Spoločnosť má však predovšetkým vytvárať platformu, na ktorej by sa stretávali tí ľudia, ktorí popri svojej práci sú pripravení pomôcť knižnici v jej činnosti a svojimi nápadmi prispievať k tomu, aby Univerzitná knižnica v Bratislave patrila medzi významné inštitúcie Európy.

Pri napĺňaní svojich cieľov chce Spoločnosť morálne a hmotne podporovať rozvoj a ochranu knižničných fondov - dôležitú súčasť kultúrneho dedičstva, modernizáciu budov a technológií i rozvoj ľudských zdrojov, odborných činností a služieb Univerzitetnej knižnice v Bratislave, spolupracovať s inými odbornými spolkami, spoločnosťami a hnutiami, združeniami, nadáciami na vnútroštátnej i medzinárodnej úrovni. Zároveň chce usporadúvať vlastné odborné, kultúrne a spoločenské podujatia.

Jednou z úloh Spoločnosti je aj získavanie sponzorských, nadačných či grantových fondov na konkrétne programy a činnosti „Univerzity“. Práve Spoločnosť, ako občianske združenie, môže garantovať pre širokú verejnosť správnosť vynakladania týchto prostriedkov, ich účelnosť a spoločenskú prospešnosť. Súčasne, čím viac bude mať Spoločnosť členov, tým viac bude nápadov na získavanie finančných príspevkov.

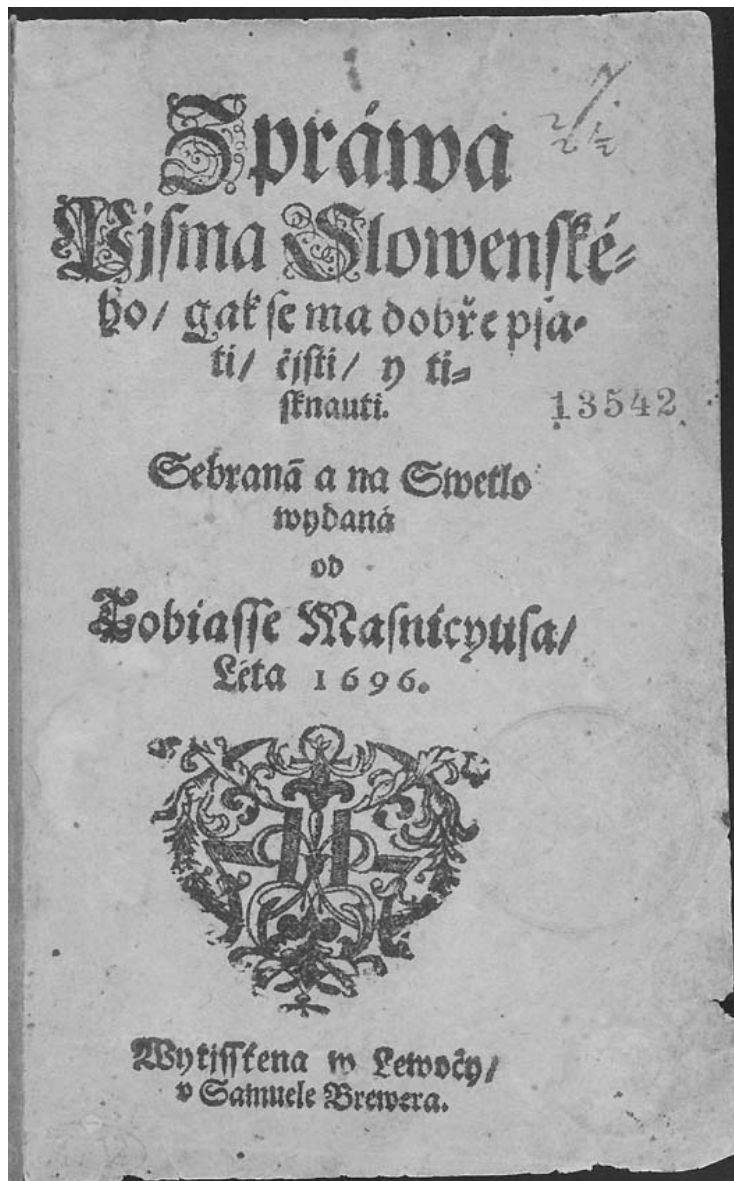
Členom spoločnosti môžu byť fyzické osoby (nad 16 rokov) alebo právnické osoby, ktoré súhlasia so stanovami a cieľmi SPUK. Členský príspevok je dobrovoľný. Predsedom spoločnosti sa stal Viliam Figusch, riaditeľ informačnej kancelárie Rady Európy, podpredsedníčkou je vedúca oddelenia metodiky knižnice Tatiana Popová. Výkonným orgánom je predsedníctvo, ktoré riadi a zabezpečuje činnosť spoločnosti. Bližšie informácie, text stanov a prihlášku nájdete zúčastnení na webovej stránke <http://www.ulib.sk> alebo na novej experimentálnej stránke <http://portal.ulib.sk>

Začiatkom roku 2004 sa Spoločnosť obrátila na svojich členov a priaznivcov s návrhom, aby venovali časť svojich daní za uplynulý rok na cieľ, ktorý bude mať dlhodobý efekt - na digitalizáciu vybraných diel z fondov UKB. Digitalizáciou dokumentov sa zachráni dielo pre budúce generácie, umožní sa, aby dielo bolo všeobecne dostupné a zabráni sa devastácii originálu. Členovia výboru dali návrh na použitie 2 % daní na **prvú metodicky koncipovanú slovenskú učebnicu gramatiky** (pozri obr. na str. 28), na dielo *Správa písma slovenského, jak se ma dobře psati, čisti, y tisknoauti*. Sebraná a na svetlo vydaná od Tobiasse Masniciusa, léta 1696. **Gramatika Tobiasa Masníka, Masniciusa svojim historickým odkazom patrí do klenotnice kultúrnych dejín Slovenska a v širších súvislostiach i strednej a východnej Európy**. Súčasne dali členovia výboru návrh, aby sa digitalizovali aj ďalšie významné diela, napr. *Dissertatio philologico-critica de literia Slavorum...* A. Bernoláka.

Venovanie 2 % z dane bolo anonymné. Ak budú darcovia Spoločnosť o dare informovať, môže každý darca - priateľ dostať od Spoločnosti priateľov Univerzitetnej knižnice CD ROM s digitálnym záznamom prvej slovenskej gramatiky.

Kontaktná adresa:

Spoločnosť priateľov Univerzitetnej knižnice v Bratislave, Michalská 1,
814 17 Bratislava, tel.: 02/59804117, e-mail: spuk@ulib.sk

My sa pýtame – vy odpovedáte

Občasník spovedá...

tentokrát Juditu Kopáčikovou, novú riaditeľku Staromestskej knižnice v Bratislave

- 1) Po dlhoročnom pôsobení v "informačnej" sfére ste nakoniec získali miesto riaditeľa v "klasickej" verejnej knižnici. Ako to všetko vzniklo?

Vo februári tohto roku som vyhrala výberové konanie na miesto riaditeľa Staromestskej knižnice. Do konkurzu som sa prihlásila napriek tomu, že som bola vo funkcii vedúcej edičného a propagačného odboru CVTI SR spokojná, pretože som to považovala za príležitosť zužitkovať svoje skúsenosti a vedomosti. Vrátila som sa nakoniec tam, odkiaľ som vyšla a kde som po skončení vysokej školy začínala (začínala som ako metodik v Mestskej knižnici v Bratislave) – do „ľudového“ knihovníctva, ale bohatšia a skúsenejšia. Moje skúsenosti z „informačnej oblasti“ a moja terajšia práca sa v žiadnom prípade nevyklučujú, povedala by som dokonca, že mám obrovskú výhodu. Dúfam, že ich dokážem spolu s mojimi terajšími kolegyniami a kolegami zužitkovať a podarí sa nám Staromestskú knižnicu posunúť zasa o kus dopredu. Čaká nás ešte veľa práce, ale pomaly z toho obrovského krajca ukrajujeme. Mám okolo seba tím pracovitých a šikovných ľudí, viem čo môžem od nich pracovne očakávať a môžem sa nich spoľahnúť. Každý deň mám z niečoho radosť. Nie je problém dosahovať výsledky v perfektných podmienkach, aké boli napr. v Stredisku

informácií v Slovnafte, kde som pracovala v rokoch 1995-2003. Mali sme tu pre svoju prácu vytvorené výborné podmienky a nič nebolo problémom – ani financie, ani materiálne či personálne vybavenie. Naviac, boli sme za svoju prácu i adekvátne finančne ohodnotení. Bolo treba iba mať chuť a chcieť pracovať. Dnes je situácia úplne iná. Chceme i naďalej, ba možno ešte viac, ale podmienky sú diametrálne odlišné. Preto považujem svoju terajšiu prácu a samozrejme i funkciu za veľkú výzvu.

2) V akom stave sú podľa Vás verejné knižnice v Bratislave a slovenské verejné knihovníctvo vôbec?

Stav knižníc, nielen verejných a nielen v Bratislave, ale na celom Slovensku, je odrazom celospoločenskej situácie, odrazom skutočnosti ako spoločnosť, ktorá sa hrdo nazýva informačnou, vníma potrebu informácií, ako ich na zabezpečenie svojej existencie a rozvoja potrebuje, aký má vzťah ku kultúre, kultúrnemu dedičstvu. Máme spracované a schválené zásadné dokumenty typu Stratégia informatizácie spoločnosti v podmienkach SR a jej Akčný plán, Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva do roku 2005, atď, v ktorých sú knižnice považované za kľúčové organizácie informačnej spoločnosti. V týchto dokumentoch vláda najmä v časti venovanej vzdelávaniu, výskumu a vývoju deklaruje okrem iného podporu tvorby zdrojov informácií, dostupnosť informácií a inovatívne formy prístupu k informáciám vrátane elektronizácie knižníc, podporu budovania digitálnych knižníc a digitalizácie fondov a zbierok pamäťových inštitúcií, zvyšovanie efektívnosti a produktivity výskumno-vývojovej práce využívaním metód a prostriedkov informatiky a informačno-komunikačných technológií najmä v oblasti digitalizovaných vedeckých knižničných a informačných prameňov, podporu zvyšovania informovanosti občanov o strategickom význame vzdelania a vedy pre zabezpečenie prosperity Slovenska, vytváranie priaznivej klímy pre podporu vedy a výskumu, zabezpečenie vybudovania informačného prostredia pre koordinované získavanie, správu a riadené sprístupňovanie medzinárodných poznatkov vedecko-výskumnej komunity, podporu budovania národných digitálnych knižníc pre vedu, výskum, techniku a vzdelávanie, podporu systémov elektronického publikovania a otvorených národných digitálnych archívov pre výsledky vedecko-výskumnej činnosti, ... Neviem si predstaviť, ako sa to dá zvládnuť a dosiahnuť bez dobre vybudovaných knižníc a informačných stredísk, bez investícií do ich rozvoja.

Aký je teda stav verejných knižníc na Slovensku? Až na pár výnimiek alarmujúci. Postavenie knižníc vždy záviselo od podpory nadriadeného orgánu, zriaďovateľa. Knižnice zápasia s priestorovými podmienkami, nemajú dostatok financií na nákup

literatúry, o technickom vybavení a internetizácii ani nehovoriac, profesia knihovníka je spoločensky i odborne nedocenená, jeho finančné ohodnotenie je mizerné a pritom je naša práca v pravom zmysle prácou vo verejnom záujme a je hlboko zmysluplná. Od toho všetkého sa odvíja i kvalita a ponuka knižničných a informačných služieb, ktoré môžu knižnice ponúknuť svojim používateľom. Sú to spojité nádoby.

Verejné knižnice v Bratislave a vo veľkých mestách sú však podľa mňa na tom, pokiaľ ide o podmienky, trochu lepšie. Je tu však silnejšia konkurencia a musia sa riadne oháňať, aby v nej obstáli.

3) Podľa mňa niekedy vzniká dojem, akoby verejné a oproti nim vedecké (a ostatné) knižnice - aj keď sú to všetko knižnice - nemali nič spoločné. Patria pod rôzne rezorty a sféry vplyvu, z toho vyplýva rozdielnosť prístupov a postojov, obsahové a odborné zameranie atď. Možno vôbec za takejto situácie hovoriť o spoločnom knižnično-informačnom trende, o spoločnom postupe, stratégii? Môže vôbec takýto "prepletenec" ťahať za jeden koniec?

Nezasvätenému by sa mohlo zdať, že skutočne nemajú nič spoločné, ale nie je to pravda. Prínajmenšom majú spoločný cieľ a poslanie, ktorým je v zmysle knižničného zákona (zákon č. 183/2000 Z. z.) ... napomáhať uspokojovaniu kultúrnych, informačných, vedecko-výskumných a vzdelávacích potrieb a podporovať celoživotné vzdelávanie a duchovný rozvoj svojich používateľov. Spoločným menovateľom je teda používateľ.

Konkurenčné prostredie a variabilita pokiaľ ide o odborné a obsahové zameranie nie je na škodu, je dokonca potrebná. Nemôžeme všetci robiť všetko a rovnako dobre. Základná strategická línia je (mala by byť) jednotná – aspoň v rovine deklaratívnej, metódy a prostriedky sú rôzne. Závisí to od vonkajších i vnútorných podmienok, v ktorých konkrétna knižnica pôsobí.

Mali by sme ale ťahať za jeden koniec. Nič iné nám totiž nezostáva, len spolupracovať. Iba tak môžeme vyvíjať silnejší a intenzívnejší tlak na ústredné riadiace orgány a zriaďovateľov, len spoločnými silami môžeme niečo dosiahnuť. Ale všetko závisí od ľudí. V porovnaní s našimi českými kolegami mám stále pocit, že sme v tomto smere len amatéri.

Sem tam sa objavia isté záblesky spoločného trendu, postupu, spolupráce (KIS 3G, knižničný portál Infolib), ale i tie sú sprevádzané mnohými negatívnymi javmi a skutočnosťami.

Keď som po skončení vysokej školy v 70 tých rokoch začínala v Mestskej knižnici v Bratislave ako metodička, riadila Mestská knižnica metodicky sieť ľudových knižníc v Bratislave (bývalé obvodné knižnice Bratislava I – V). V tom čase malo metodické riadenie svoj zmysel a opodstatnenie i svoju vážnosť a dôležitosť. Dnes ide o formálnu záležitosť.

Ako príklad môžem uviesť napr. fakt, že od môjho nástupu do funkcie, teda od 1. apríla tohto roku som sa ešte nestretla s nikým z Malokarpatskej knižnice v Pezinku, ktorá by nás mala metodicky riadiť. Teda potom aká spolupráca?! Využila som preto príležitosť a v októbri tohto roku som pozvala riaditeľov bratislavských verejných knižníc na neformálne pracovné stretnutie. Stretnutie sa uskutočnilo na pôde Staromestskej knižnice a bolo (aspoň podľa mňa) veľmi užitočné – máme totiž všetci viac menej rovnaké problémy a výmenu skúseností považujem za veľmi užitočnú. Dohodli sme sa, že sa budeme stretávať pravidelne, vždy v niektorej inej knižnici. Mám z toho veľmi dobrý pocit, vytvorili sme predpoklady pre vzájomnú spoluprácu. Boli ale i takí, ktorí na stretnutie vôbec nezareagovali. Nevieam, či to treba pripísať nezájmu, alebo rezignácii, apatii. Ale ak nemáme záujem spolupracovať, potom sa nečudujeme, že sa nám nedarí tak, ako by sme chceli.

4) Čo by podľa Vás mala robiť verejná knižnica v tom "mori" inštitúcií (najmä v Bratislave), aby sa nestratila, aby sa o nej vedelo, aby bola "in". Čo v tejto súvislosti chystáte v Staromestskej knižnici?

Potrebuje v prvom rade podporu svojich nadriadených – teda lobing tak globálny (v celospoločenskom meradle zo strany Národnej knižnice, Spolku slovenských knihovníkov a Slovenskej asociácie knižníc), ako i lokálny. Bez peňazí, ale i bez morálnej podpory to nejde.

Dôležité sú investície do vzdelávania vlastných pracovníkov. Investícia sa niekoľkonásobne vráti. Iba vzdelaní odborníci môžu knižnicu a samozrejme i jej služby posunúť dopredu.

Potrebuje sa intenzívne venovať a investovať do public relations a marketin-gu, v každom smere zabezpečiť kvalitnú propagáciu činnosti knižnice a reklamu.

Potrebuje inovovať svoje služby, pokúsiť sa poskytnúť niečo navyše, nejakú pridanú hodnotu. To predpokladá strategicky myslieť a konať. V prvom rade dôkladne analyzovať externé podmienky, možnosti, príležitosti, ale aj riziká v regióne, v ktorom pôsobí a od toho sa odrážať pri zostavovaní portfólia svojich služieb.

Čo budeme v Staromestskej knižnici robiť, aby sme sa v knihovníckom prostredí v Bratislave nestratili? Nerada by som vystriedala hneď na začiatku všetky náboje. Veľmi stručne teda: v prvom rade dobudovať pracovisko po technickej stránke – ukončiť projekt automatizácie a internetizácie knižnice, všetky pracoviská (5 pobočiek) pripojiť na internet, sprístupniť web stránku knižnice, súčasťou ktorej bude i sprístupnenie online katalógu s možnosťou elektronickej rezervácie dokumentov.

Pokračovať v realizácii „Informačnej výchovy seniorov“, ktorú sme úspešne spustili v júni tohto roku. Pár slovami o projekte: ide o 3 dňový bezplatný kurz základov práce na PC, akési zoznámenie sa s počítačom pre našich čitateľov – seniorov. Od júna 2004 sme realizovali tri cykly v spolupráci s Univerzitou tretieho veku a Katedrou knižničnej a informačnej vedy FFUK. Kurz sa stretol s veľkým úspechom, absolvovalo ho 36 frekventantov, najviac bola zastúpená veková kategória 65-70 rokov. Najstarší frekventant mal 82 rokov.

Od svojho nástupu do Staromestskej knižnice sa stretávam na všetkých stranách s mimoriadnou ochotou pomôcť knižnici. Preto sme sa rozhodli, že knižnica bude udeľovať „Rad bobríka-knihovníka“ za nezištnú pomoc pri rozvoji knižnice.

V decembri tohto roku plánujeme uskutočniť stretnutie laureátov tohto radu. Dúfame, že zachovajú knižnici svoju priazeň i naďalej.

V apríli tohto roku sme začali pracovať na projekte „Pamäť Starého Mesta“ v spolupráci s Miestnym úradom Bratislava – Staré Mesto. Ide v podstate o dokumentáciu externých a interných informácií o aktivitách v mestskej časti Staré Mesto, na ktorej bude participovať jednak Staromestská knižnica (dokumentácia a spracovanie externých informácií uverejnených v dennej tlači, odborných a populárnych časopisoch, rozhlase a televízii) a tiež niektoré funkčné útvary miestneho úradu (interné informácie, fotodokumentácia aktivít,...). Výstupy by mali byť prezentované v elektronickej podobe na web stránke miestneho úradu www.staremesto.sk.

5) Som skeptik na knižničné súťaže a z toho vyplývajúce hodnotenia, poradia a udeľovania cien. Nevidím v tom veľký zmysel, nakoľko neexistujú objektívne kritériá, ktoré by umožňovali objektívne hodnotiť a stanovíť poradie. To však neznamená, že súťaže (napr. aj u nás v Ružinove) ignorujeme, a najnovšie sa chceme (aj ako Krajská pobočka SSK Bratislavského kraja) zúčastniť aj tej, ktorú vyhlásila Sekcia pre informačnú vedu SSK (TOP WebLib 2004) ktorej ste predsedníčkou. Dúfam, že nevádi, že v tomto čísle Občasníka uverejňujeme prebratý text

vyhlásenia súťaže z knižničného portálu? Ako by ste teda vyvrátili môj súťažový skepticizmus? V čom je zmysel knižničných súťaží v storočí nástupu nanotechnológií a virtuality?

Do istej miery máte samozrejme pravdu – najmä pokiaľ ide o objektívnosť kritérií. Snažili sme sa ale stanoviť čo najuniverzálnejšie kritériá. A potom – súťaž bude mať dve úrovne: hodnotiť web prezentácie knižníc bude jednak odborná porota, ale tiež i odborná verejnosť, teda my všetci. Takže sme sa skutočne snažili o čo najväčšiu objektívnosť. Ale všetci sme len ľudia a vždy hodnotíme a posudzujeme subjektívne. Hádám iba keby sme súťaž vyhodnocovali počítačovo môžeme dosiahnuť objektívnosť absolútnu.

Nejdem a nechcem Vám vyvracať Váš súťažový skepticizmus. Som ale rada, že i napriek tomu sa Knižnica Ružinov súťaže TOP WebLib zúčastní. Vidno, že máte medzi svojimi spolupracovníkmi i súťažových optimistov. Prihlásiť sa do súťaže samozrejme vyžaduje viac úsilia, ako ju ignorovať. Nie je totiž podstatné, kto zvíťazí, dôležité je zúčastniť sa a niečo pre to urobiť. A ak sa nám podarí získať i nejakých „kvalitných“ sponzorov, môžu byť i ceny zaujímavé.

Samozrejme, že nevdá, že na stránkach Občasnika uverejňujete text vyhlásenia súťaže prebratý z portálu Infolib, sme dokonca radi, informácie sa tak šíria rôznymi kanálmi.

A aký je zmysel takýchto a podobných súťaží?

V každom z nás, či už žijeme v storočí virtuality a nanotechnológií, zostáva kus hravého dieťaťa a súťaživosť k tomu patrí. Okrem toho je to výborná propagácia knižnice a jej činnosti.

6) Skúste vymenovať tri podstatné veci, bez ktorých sa - podľa Vás - slovenské knihovníctvo ďalej nepohne. Ja viem, že ono sa hýbe, aj bez toho, či sa nám to páči alebo nie, ale predsa.

Podpora štátu, miestnej správy a samosprávy a nadriadených orgánov vôbec, investícia do ľudských zdrojov (posilnenie profesionálneho statusu knihovníka, morálne i finančné ohodnotenie, permanentné vzdelávanie) a financie.

Za Občasník otázky kládol Výkonný

O putovaní za svetom kníh

Zlatica Pytlová

10. medzinárodný knižný veľtrh Svet knihy Praha

Opäť prišiel máj – vytúžený mesiac knihovníkov Univerzitnej knižnice v Bratislave a s ním každoročná príprava na návštevu Prahy, konkrétne 10. medzinárodného knižného veľtrhu, ktorý sa konal v dňoch 6. – 9. 5. 2004 v Priemyslovom paláci na Výstavišti Praha. Téma tohtoročného veľtrhu: Literatúra ako zdroj inšpirácie. Centrálna expozícia: Írsko, Škótsko a Wales – región spoločnej histórie a dynamickej súčasnosti.

Je ráno 7. máj – 6.00 hodín. Počasie je chladné, občas zaprší. Plný autobus milovníkov kníh sa vydáva na cestu smer Praha. Tváre už známe, kde - tu sa objaví niečo nové. Jedny ešte pospávajú, druhí si plánujú čas strávený v Prahe, niektorí čítajú alebo počúvajú walkman, poniektorí sústavnne frľú (ani sami nevedia na čo) a ďalší sa zas nemôžu dočkať zastávky v Motoreste u 9 križov (už je treba kávičku, ba i cigaretku, ale zo všetkého najviac...).

Konečne sme na hraniciach, zvedavosť zobúdza aj spáčov, aby si pozreli ako prebieha práca na hranici po novom - už v EÚ. Ani sme nestihli zbystriť pozornosť a už pokračujeme v ceste. Svrne konštatujeme, aké je to teraz fajn...

Hurá, vytúžená zastávka, trocha sa popreťahovať, uspokojiť si svoje požiadavky a potreby. Môžeme pokračovať do cieľa. Čas nám akosi rýchlo ubehol, ani sme

nezbudali a už sme v Prahe – je 11.00 hodín. Cestu na výstavisko i na parkovisko sme zvládli na výbornú. Rozchádzame sa do 14.30 hodín.

Areál výstavy sa hemží ľuďmi, len s obtiažami sa človek pohybuje medzi stánkami. Vzduch je nedýchateľný. Človek tu vidí veľa nového, zaujímavého, nevíete kam sa skôr pobrať, čo kúpiť, aký prospekt si vziať... Konajú sa tu i sprievodné akcie ako besedy, autogramiády, programy pre deti, atď. V tej haravare si človek ani neuvedomuje ako rýchlo letí čas, že už zasa treba ísť. Unavení, obťažaní taškami s prospektami, knihami, časopismi a ktoviečím ešte, ale spokojní sa pomaly plížime do autobusu. Poniakí z nás si stihnú dokonca vybaviť aj služobné záležitosti s kolegami z iných knižníc. Sme všetci, môžeme ísť do ubytovne. Počas cesty si vymieňame navzájom poznatky, rozprávame zážitky, ukazujeme tovar, ktorý sme ukoristili na výstave, čo sme získali zdarma, čo a za koľko sme kúpili, kde nám kto venoval reklamný predmet...

A sme pri ubytovni. Opäť bývame v Kresťanskom domove mládeže u svätej Ľudmily vo Francúzskej ulici, Praha – Vinohrady. Sme tu spokojní, je to blízko do centra a už to tu poznáme. Posledné pokyny a potom už každý má svoj individuálny program (prechádzka, kultúra, pivo a či oddych...) do zajtra.

Sobota 8. mája, v čase medzi 9.00 – 10.00 si ukladáme do autobusu batožinu a ideme po svojom, na potulky stavebnou Prahou podľa individuálneho programu. Stretneme sa až pri odchode o 16.30 hodine na parkovisku pred Hlavným nádražím. Dnes nám deň celkom vyšiel, je slnečno, príjemne, len trocha veterno. Prichádza stanovený čas odchodu. Pomaly sa schádzame opäť zmorení, uchodení, no spokojní. Tešíme sa, že si v autobuse troška oddýchneme, moc nám nie je do reči. Vodič nám pustil video, potom hokej – prehrávame. Únava nás zmáha viac. Malá prestávka u 9 krížov nás trocha preberá k životu. Aha, tu je tiež bratislavský autobus, zrazu vidíme nám známe tváre (tiež boli na veľtrhu). Prehodili sme navzájom niekoľko slov a spoločne vyrážame. Domov prichádzame okolo 20.30 hodine.

Za možnosť navštevovať tieto knižné veľtrhy ako i za finančnú podporu akcie (pre členov odborov) sa musíme poďakovať našej ZO OZPK pri Univerzitnej knižnici v Bratislave. Zároveň ďakujeme aj nášmu pánovi generálnemu riaditeľovi za poskytnutie riaditeľského voľna na tento účel.

Ešte sme sa poriadne ani nevrátili a už plánujeme cestu na budúcoročný veľtrh...!

Za všetkých milovníkov kníh sa chcem ešte raz poďakovať slovami Maxima Gorkého: Za všetko, čo je vo mne dobré, vďačím knihe. Kiež by to platilo i dnes.

Bilancujeme a pripomíname si (aj keď spätne, ale predsa)

V septembri sme si pripomenuli okrúhle životné jubileum PhDr. Judyty Kopáčikovej, predsedníčky Sekcie pre informačnú vedu SSK, členky predstavenstva SSK a najnovšie aj riaditeľky Staromestskej knižnice v Bratislave. Blahoželáme, a do ďalších rokov prajeme pevné zdravie, pohodu v súkromnom živote i v práci, a veľa tvorivých nápadov pri zveľáčovaní tak Staromestskej knižnice, ako aj Sekcie pre informačnú vedu SSK.

Jeden z postrehov venovaný totožnému 15. ročnému jubileu čitateľských táborov na Slovensku

Milan Gonda

Dobrej veci sa darí

Ako sa vraví: človek k niečomu príde, ani sám nevie ako. Alebo inak povedané – vie ako, ale aj tak sa čuduje, že sa k tomu dostal. A väčšinou sa to hovorí vtedy, keď je s tým človek spokojný.

Čitateľský tábor krajskej mládeže mi prischol. Na samotnom začiatku, pri jeho prvom ročníku, keď som pracoval v Slovenskej národnej knižnici, mi môj vedúci, na ktorého sa organizátori obrátili, povedal: „Ty sa poznáš s docentom Meššom, tak mu pomôž pri organizovaní tábora...“, A tak som sa zúčastnil na príprave a priebehu nielen prvého, ale aj mnohých ďalších. Preto si môžem teraz dovoliť po uskutočnení 15. jubilejného ročníka (teraz Stretnutia mladých literátov) niekoľko úvah o tomto zaujímavom podujatí.

Prv než vyjadrím niekoľko svojich myšlienok na margo, dovolím si citovať, ako ho celkove zhodnotil Eugen Mešša: „Na stretnutí mladých literátov sa dosiaľ zúčastnilo 418 krajanov z najbližších štátov: Rumunsko 126, Srbsko 121, Ukrajina 55, Maďarsko 35, Poľsko 35, Česko 24, Chorvátsko 17 a výnimočne USA 2, Kanada 2 účastníci. Do roku 2001 sa podujatie konalo pod názvom Čitateľský tábor krajanov zo slovenských gymnázií v zahraničí. Toto svojho druhu ojedinelé podujatie, ktoré pre mnohých mladých krajanov znamená prvý skutočný kontakt so svojou domovinou, začala pôvodne organizovať iniciatívna skupina pracovníkov Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Od roku 1990 si myšlienka každoročných stretnutí získala tradíciu a dobrú odozvu medzi Slovákami žijúcimi v zahraničí, ale aj v krajskej tlači a iných médiách. Podujatie dnes žije pod záštitou Domu zahraničných Slovákov ako Stretnutie mladých literátov. Počas svojej histórie sedem rokov stál tábor na čisto dobrovoľnej báze, odkázaný na obetavosť organizátorov a ochote sponzorov..“

Keď som čítal hodnotenia tohtoročného stretnutia z pera mladých účastníkov, ktoré uverejnili v krajských periodikách, ostal som prekvapený, koľko toho stihli vidieť a spoznať v podstate za pár dní. Nuž, podujatie má konečne profesionálnu bázu a patričný ústretový prístup zo strany kompetentných inštitúcií v materskej krajine. Nádherným vyvrcholením tohtoročného stretnutia bolo prijatie všetkých účastníkov samotným ministrom kultúry. Oblažuje ma, že som stál pri jeho organizovaní v tých spomínaných siedmich náročných rokoch, keď prežívalo predovšetkým vďaka nadšeniu pár ľudí, ktorí verili v správnosť takéhoto stretávania zástupcov krajskej mládeže.

Trochu sa v súčasnosti venujem organizovaniu činnosti literárnych klubov, osobitne tých, ktoré fungujú pod strechou knižnice. Samozrejme, že sa úplne nedajú porovnať ciele a používané formy pri realizácii oboch literárskych aktivít mladých ľudí. Napriek tomu musím poznamenať: ako poznám našich domácich mladých literátov, aj

im by sa zišli podobné poznávacie podujatia, pretože sú tak „zažraní“, do svojej literárnej tvorby, že je pre nich v počiatočnej etape písať a dosiahnuť uznanie dôležitejšie, ako čítať a nadobudnúť poznanie. Na druhej strane však musím povedať, že stretnutia slovenských literárnych klubov už obsahujú aj takéto „poznávacie“, prvky.

Mám poznatok, že pre mladých krajanov kontakt s vlasťou ich predkov prostredníctvom – vtedy ešte – čitateľského tábora možno zohral závažný moment pri rozhodovaní, kde budú študovať po maturite. Až 80 % z nich potom študovalo na Slovensku. Žeby to bola náhoda? Asi nie! Z toho teda možno vyvodíť záver, že tento fenomén ovplyvnil mladú krajskú slovenskú inteligenciu v zahraničí. „Súčasní“, účastníci literárnych stretnutí, ktorí sa na ňom prezentujú svojou tvorbou, možno raz zažiaria ako predstavitelia slovenskej krajskej literárnej tvorby. Treba si na to počkať – veď zatiaľ prebehol iba tretí takto koncipovaný ročník.

A teraz niekoľko mojich čisto osobných postrehov: hneď pri prvých stretnutiach s krajanmi som si uvedomil, že by som si mal viac vážiť svoje „slovenstvo“, keď som k nemu tak ľahko prišiel a nikto mi naň nesiaha. Tieto deti – hoci to tak určite nebrali! – sa musia oň usilovať a čosi pre to aj vykonať. V tom som potom videl hlbší význam podujatia. Nikdy som neľutoval čas, námahu ani prostriedky, ktoré som musel pritom vynaložiť, pretože ma táto činnosť vždy obohacovala.

Ďalším lákadlom, pre ktoré som sa rád tábora venoval, boli stretnutia s priateľmi, ktorí s vtáčou pravidelnosťou prilietali k nám z juhu uprostred leta. V etapách, ktoré trvali celé roky, sa tam objavovali tie isté tváre sprevádzajúcich pedagógov a organizátorov. V „mojej etape“, okrem iných prichádzali mne obzvlášť sympatickí: Janko Kukučka z Nadlaku a Alenka Kolesárová z Bratislavy. Janko Kukučka vedel vyriešiť aj zložité situácie – napríklad ako dostať do tábora účastníkov z bývalej Juhoslávie, keď bolo na ňu počas vojny uvalené embargo. Mládež prešla peši hranice pri Segedíne, kam po nich prišiel s autobusom zbierajúcim účastníkov z Dolnej zeme. Pani Alenka Kolesárová v období, keď sa venovala čitateľskému tábora, mala plno dôležitých úloh v politike. Veď nakoniec sa stala aj poslankyňou Národnej rady SR. Napriek tomu nedala prednosť lukratívnejším a výnosnejším aktivitám, ale našla si čas byť jedným z organizačných pracovníkov, ktorí zabezpečovali chod tábora počas jeho putovania po Slovensku.

Aj keď som sa s ním osobne nestretol, s uznaním som sa pozeral na pôsobenie docenta Jána Sanda pri získavaní žurnalizmov a v rokoch sedemročného ohrozenia aj sponzorov. Obohatil aj účasťou bratislavský program, do ktorého zahrnul plavby po Dunaji za účasti najkompetentnejších pre našu minulosť (akademik Ján Dekan) i

súčasnosť Dunaja (vládny zmocnenec pre Vodné dielo na Dunaji Ing. Lokvenc) a zúčastňoval sa aj na diskusiách so spisovateľmi, ktorých bolo nemálo.

Ako prirodzenú vec som vnímal to, že do organizovania čitateľského tábora sa zapojili kolegovia knihovníci z Knihnice Ružinov. V roku 1990 pozvali účastníkov z Báčskeho Petrovca, v roku 1999 zostavili a vydali zborník k desiatemu výročiu „Stále doma...“ Dosiaľ neprestali v predstavovaní významných osobností účastníkom vo svojej knižnici. Už je to aktivita knižnice a nielen Riny Horákovej a Petra Kuzmu.

Na záver chcem osobitne vyzdvihnúť zásluhy doc. PhDr. Eugena Meššu, CSc. nielen kvôli tomu, čo urobil pre uvedené podujatie, ale pripomínam, že treba oceniť jeho „celoročné“, osobné aktivity na pomoc krajanom. Ako dôchodca má obmedzené finančné aj organizačné možnosti, no jeho vôľa konať mu pomáha tieto obmedzenia zdoľávať. Keď dnes hovoríme o slovenských osobnostiach z predminulého storočia, ktorí sa napriek nepriazni nechceli vzdať svojho presvedčenia a išli tvrdošijne za svojim cieľom, vyslovujeme im svoje uznanie. Títo ľudia majú svojich nasledovníkov aj v súčasnosti, hoci ich uvzatosť posudzujeme viac kriticky. V rokoch, keď sa čitateľský tábor dostal na okraj záujmu inštitúcií, u ktorých by som to vôbec nepredpokladal, som priam obdivoval jeho odvalu spustiť akciu. Dokázal s táborom vyraziť a putovať po Slovensku, hoci bol vybavený iba finančnými prísľubmi a pribúdajúcimi dlhmi, ktoré potom musel riešiť ešte niekoľko mesiacov po skončení podujatia.

Čitateľský tábor – Stretnutie mladých literátov má kadečo za sebou. Verme, že má ešte aj kadečo pred sebou, že to tak naozaj bude. Osobne mu to zo srdca prajem.

TOP WebLib 2004

Spolok slovenských knihovníkov vyhlasuje prvý ročník súťaže o najlepšie web sídlo knižnice

Cieľom súťaže je podnietiť úsilie knižníc prezentovať svoju činnosť na internete, zvýšiť kvalitu a návštevnosť svojich web stránok, a tým dosiahnuť lepšiu informovanosť o činnosti a poskytovaných službách.

Termín konania súťaže:

1. 12. 2004 - 31. 1. 2005

Organizačné zabezpečenie:

Výbor SIV SSK: J. Kopáčiková, A. Androvič, D. Birová, D. Džuganová, N. Végh,
S. Stasselová - predsedníčka SSK

Prihlásenie do súťaže:

Knižnice sa prihlásia do súťaže vyplnením formulára uverejneného na www.infolib.sk v termíne od 1. 12. 2004 do 31. 1. 2005

Súťažné kategórie:

1. odborné knižnice (vedecké, akademické, špeciálne,...)
2. verejné knižnice

Ocenenia:

Cena sympatií

TOP WebLib sympatia

výsledok verejného hlasovania na základe individuálnych nominácií

Cena odbornej poroty

TOP WebLib

prvé tri najlepšie umiestnené web stránky podľa hodnotenia odbornej poroty

Hodnotenie súťaže:

1. formou individuálnych nominácií

verejné hlasovanie prebehne v termíne od 1.2.2005 do 15.2.2005 vyplnením formulára, ktorý bude uverejnený na www.infolib.sk v priebehu januára 2005.

2. hodnotenie odbornej poroty

Odbornú porotu vymenuje v priebehu januára 2005 výbor Sekcie pre informačnú vedu SSK z radov knižničných a informačných odborníkov.

Päťčlenná porota vyhodnotí web stránky prihlásených knižníc v tom istom termíne

ako verejné hlasovanie (1.2.2005 - 15.2.2005).

V hodnotenom období odborná porota oznámi prihlásenej knižnici termín hodnotenia.

Úpravy web stránok realizované po tomto termíne sa nebudú brať do úvahy.

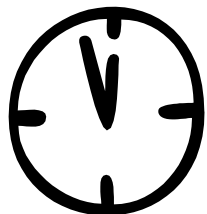
Kritériá súťaže:

- kvalita obsahu www stránok (rozsah prístupných informácií, on line katalóg, funkčné odkazy, jazykové mutácie, úplnosť kontaktných údajov, ...),
- aktuálnosť informácií,
- grafická úprava (grafické spracovanie, navigačné prvky, primeranosť aplikovanej grafiky - "či to nie je prehustené", estetický dojem)
- dostupnosť

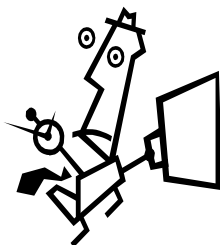
Každé kritérium sa ohodnotí počtom bodov od 1 do 10, pričom najvyššie ohodnotenie je 10. Stránka, ktorá má priamy vzťah k hodnotiteľovi, bude ohodnotená priemerným počtom bodov získaných u ostatných hodnotiteľov. TOP web sídlom sa stane webové sídlo s najvyšším počtom bodov. Pri rovnosti počtu bodov rozhodne odborná porota.

Vyhodnotenie súťaže:

Vyhodnotenie súťaže s udelením hlavných cien sa uskutoční počas konania 33. medzinárodného informatického sympózia Infos v apríli 2005. Výsledky súťaže budú zverejnené na www.infolib.sk.

P O Z O R
P O Z O R
P O Z O R

**Čas neúprosne beží!
Ale ešte nie je neskoro!**

**KNIŽNICA RUŽINOV
PONÚKA**

publikáciu, ktorá je ojedinelá, určite ju
nikde inde nezoženiete a ktorá má názov

U L I C E B R A T I S L A V Y

(kompletný register názvov všetkých
bratislavských ulíc, tých súčasných
aj tých starších a s ich lokalizáciou
+ erby

bratislavských mestských častí)

ULICE BRATISLAVY

dostanete za symbolickú cenu

na Tomášikovej 25 a aj

v každej pobočke Knižnice Ružinov

(Len do vypredania zásob!)